

1885-86
A 5557

Nagyvárad
Anuare universitare

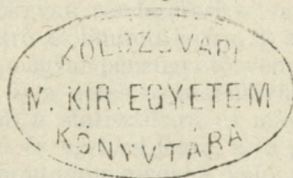
A

NAGYVÁRADI KIR. JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR

ALMANACHJA

BCU Cluj / Central University Library Cluj
1885-86-ról

KÖZLI
AZ IGAZGATÓ.

TIZENKETTEDIK ÉVFOLYAM.

NAGYVÁRAD.
NYOMATOTT HÜGEL OTTÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1886.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Történelmi visszatekintés.

A nagyváradi kir. akadémia b. e. Mária Terézia által alapított 1780-ban. Eleintén ugyan csak a bölcsészeti szakma volt ezen akademián képviselve, de már 1788-ik évi junius hó 17-én kormányrendelet által két évfolyamú jogi fakultással kibővítettett.

1855-ben a tanintézet cs. kir. jogakadémia neve alatt három évfolyamú jogtanodáva szerveztetett, mindazonáltal a jogvégzetek csak kivételesen bocsáttattak, még pedig 4 fél évi egyetemi cursus utánpótlása mellett, a jogi szigorlatokra. A tannyelv német volt. A bölcsészeti tanfolyam pedig még 1850-ben a helybeli premontrei főgymnasiumba, mint ennek 7. és 8. osztálya, beolvasztatott.

1861-ben ismét a magyar tannyelv hozatott be, 1867-ben újabb ideiglenes szervezettel nyert az intézet, végre 1874. évi május hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározással a két magyar egyetem jogi karával egyenjogú, négy évfolyamú teljes jog- és államtudományi karrá alakítottatott át, melynek végeztével a jogtanulók közvetlenül, azaz minden utánpótlás nélkül, de csak egyetemen, jogszigorlatokra bocsáttatnak.

Jelenleg a nagyváradi kir. jog- és államtudományi karnál következő nyolcz tanszék van rendszeresítve, u. m. 1) a római jogra, 2) a jogbölcsészetre és büntető jogra, 3) a nemzetgazdaságtan-, pénzügytanra és a magyar pénzügyi törvényekre, 4) a magyar és osztrák magánjogra, 5) a peres és perenkivüli eljárásra, váltó- és kereskedelmi jogra, 6) a statisztikára és magyar közigazgatási jogra, 7) a jogtörténetre és egyházi jogra, 8) a politikára, magyar közjogra s a jog- és államtudományokba való általános bevezetésre. Ezekon kívül a bánya- és tételes nemzetközi jog, a bölcsészet, mivelődéstörténet, az egyetemes történet legújabbkori része, az államszámviteltan, a törvénytudomány orvostan és a közegészségtan is adatnak elő.

II. A jog- és államtudományi kar személyzete.

IGAZGATÓ :

Dr. Bozóky Alajos, képesített egyetemi magántanár, a római jog ny. r. tanára, az I. alapvizsgálati bizottság e. i. elnöke, a két államvizsgálati bizottságnak, Nagyvárad város törvényhatósági, jogügyi és statisztikai bizottságának, a biharmegyei régészeti- és történelmi egyesület választmányának, úgy nemkülönbén a m. jogászgyűlés állandó bizottságának tagja. Olaszi, Uri-utca, 699. a. sz. a.

NYILVÁNOS RENDES TANÁROK :

Dr. Sipos Árpád, köz- és váltóügyvéd, képesített egyetemi magántanár, az ausztriai és magyar magánjognak ny. r. s a bányajognak tanára, a jogtudományi államvizsgálati bizottság e. i. elnöke s az I. alapvizsg. bizottság, továbbá Nagyvárad városa törvényhatósági s jogügyi, valamint a m. jogászgyűlés állandó bizottságának s a biharmegyei régészeti és tört. egyesület választmányának tagja, Olaszi, Sz.-János-utca, saját házában.

Dr. Molnár Imre, képesített egyetemi magántanár, a nemzetgazdaságtan, pénzügytan és magyar pénzügyi törvényisme ny. r. s a tételes nemzetközi jognak tanára, a két alap- s államvizsgálati bizottságnak tagja. Szigligeti-utca, saját házában.

Dr. Személy Kálmán, képesített egyetemi magántanár, a statisztika s a magyar közigazgatási jognak ny. r. tanára, a művelődéstörténet előadására feljogosított tanár, a II. alap- s a két államvizsgálati bizottság, Nagyvárad város községi iskolaszékének és statisztikai s központi bizottságának, a biharmegyei régészeti- és történelmi-egyesület választmányának tagja, a nagyváradi ipartanodai bizottság elnöke, akadémiai könyvtárnok, Apácza-utca, Szilágyi-féle ház.

Rosnecki dr. báró Roszner Ervin, cs. kir. kamarás, képesített egyetemi magántanár, a jogtörténet és egyházi jog ny. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság e. i. elnöke, az I. alapvizsgálati bizottság és Nagyvárad város törvényhatósági s jogügyi bizottságának, községi iskolaszékének és szinügyi bizottságának, a biharmegyei régészeti s történelmi egyesület választmányának tagja, Biharvármegye t. főjegyzője, Sz. László-tér, a takarékpénztári épületben.

Dr. Zsögöd Benő, köz- és váltóügyvéd, képesített egyetemi magántanár, a törvénykezési eljárás, váltó- és kereskedelmi jognak ny. r. tanára. Szolgálatátételre a kolozsvári m. k. t. egyetemhez beosztva.

Dr. Nagy Ernő, képesített egyetemi magántanár, az encyclopaedia, magyar közjog és politika ny. r. tanára, a II. alapvizsgá-

lati bizottság e. i. elnöke s az államtudományi államvizsgálati bizottság, a párisi »Société d'Enseignement supérieur« rendes, a »Société internationale des Études pratiques d'Économie sociale« levelező tagja, Apácza-utca, Csathó-ház.

NYILVÁNOS RENDKIVÜLI TANÁR:

Dr. Hoványi Gyula, képesített egyetemi magántanár, a jogbölcészlet és büntetőjog ny. rk. tanára, a II. alap- s a jogtudományi államvizsgálati bizottságok tagja, a kar jegyzője. Olaszi, Hidegser-utca 19. sz.

MAGÁNTANÁROK:

Dr. Nemes Imre, a bölcészetből képesített egyetemi magántanár és főreáltanodai r. tanár, Olaszi, Szaniszló-utca, 798. sz. a.

Dr. Hoványi Ferencz, orvostudor, nagyváradi-egyházmegyei orvos, Biharmegye t. fő- és a nagyváradi Püspök-fürdő orvosa, a közegészségtan és a törvényszéki orvostan magántanára, a közegészségtan előadó tanára a helybeli I. sz. papnöveldeben. Olaszi, Hidegser-utca, 19. sz.

Zboray Tamás, premontrei kanonok-rendű áldozár, képesített főgymnasiumi tanár, az államszámviteltan magántanára, Olaszi, Uri-utca, premontrei társház.

HITSZÓNOK:

Dr. Karsch Lollion, I. sz. áldozár, theologiai tanár, az államtudományi államvizsgálati bizottság kültagja.

KÖNYVTÁRNOK:

Dr. Személy Kálmán. (Izd. fent.)

PEDELLUS:

Korn Lajos, az akadémiai épületben.

III. Vizsgálati bizottságok.

I. Alapvizsgálati bizottság:

Elnök: Dr. Bozóky Alajos; tagjai: Dr. Sipos Árpád, Dr. Molnár Imre, Dr. br. Roszner Ervin.

II. Alapvizsgálati bizottság:

Elnöke: Dr. Nagy Ernő; tagjai: Dr. Molnár Imre, Dr. Személy Kálmán, Dr. Hoványi Gyula.

Államtudományi államvizsgálati bizottság:

Elnöke: Dr. dr. Roszner Ervin; beltagjai: Dr. Bozóky Alajos, Dr. Molnár Imre, Dr. Személy Kálmán, Dr. Nagy Ernő.

Kültagjai:

Andrássy János, theologiai tanár,
Beöthy Andor, Biharmegye alispánja,
Dobozy Miklós, megyei főjegyző,
Dr. Karsch Lollion, theologiai tanár,
Sal Ferencz, kir. tanácsos, N.-Várad város polgármestere,
Szücs János, m. kir. illetékhivatali főnök,
Dr. Tisza István, Biharvármegye thatósági bizotts. tagja,
Tóth Dezső, megyei főügyész.

Jogtudományi államvizsgálati bizottság:

Elnöke: Dr. Sipos Árpád; beltagjai: Dr. Bozóky Alajos, Dr. Molnár Imre, Dr. Személy Kálmán, Dr. Hoványi Gyula.

Kültagjai:

Dr. Berkovics Ferencz, h. ügyvéd,
Gedeon Ferencz, h. ügyvéd,
Gyöngyössy Lajos, k. tszéki bíró,
Hajdu Ferencz, k. tszéki bíró,
Nesztor János, k. tszéki bíró,
Ritoók Zsigmond, kir. tanácsos, h. ügyvéd,
Tóth Dezső, megyei főügyész,
Turcsányi Ödön, kir. ügyész.

IV. Az 188⁵/₆ tanév története.

Az idei tanév 1885. évi szeptember elején nyitott meg, a szokott ünnepélyes módon szept. 14-én.

Reggeli 9¹/₂ órakor fűdő Dr. Karsch Lollion, theologiai tanár s akadémiai hitszónok, a premontrei templomban előre bocsátott Veni Sancte után énekes nagy misét mondott, melynek végeztével a tanári kar és az akadémiai ifjuság a jogakadémia disztermébe vonult.

Először Dr. B o z ó k y A l a j o s igazgató lépett a szószerkesztő a következő beszédet intézte a jelenvoltakhoz :

Mélyen t. tanári kar !

Szeretett akadémiai ifjuság !

Üdvözlöm Önöket, kik azért gyűltek itt egybe, hogy velem együtt újból fölvegyék a két hónappal ezelőtt csupán csak félbeszakított munkának fonalát.

Bevett szokásunkhoz hiven életünknek e nevezetes forduló-pontját némi ünnepélyességgel akarjuk emlékezetessé tenni. Hiszen minden ilyen alkalom arra figyelmeztet bennünket, hogy ismét elrepült fejük fölött egy év, — magában véve ugyan vajmi kevés a megmérhetetlen mindenség tengerében, de bizonyára elég jelentékeny időszak a mi arasznyi létünkben ! Helyesen cselekszünk önnélfogva, ha az új tanév kezdetén kissé összeszedjük magunkat és előkeressük mindazokat a jó szándékokat, melyekkel felfegyverkezve ismét hozzá kell látnunk a munkához.

Amilyen jól esik lelkemnek Önöket itt együtt láthatni, ép oly szívesen veendik — erről meg vagyok győződve — azokat az őszinte szavakat, melyeket Önökhöz most intézni akarok.

A folyó 1885. év sokáig emlékezetes lesz hazánk történetében. Hosszú és viszontagságteles századok után az idén vivta ki ismét hazánk a művelt Európa teljes rokonszenvét és elismerését. A budapesti országos kiállítás immár hónapok óta valóságos bucsujáró helylyé lett. Messze földről zarándokolnak hozzánk a legidegenebb népek fiai, hogy megcsodálják a magyar nemzet szorgalmának és iparkodásának gyümöleseit, hogy ugyszólván fölfödözzék a keletnek azt a népét, mely a nyugoti civilizációt teljesen össze tudta forrasztani nemzeti sajátosságai-
val, mely még azokat is, kik röviddel ezelőtt még ellenséges érülettel viseltettek irántunk, arra a nyilatkozatra birta, miszerint »az európai cultura ma már kiszolgáltatja nekünk az érettségi bizonyítványt.«

Ámde mindnyájan jól tudjuk, uraim, hogy az érettségi bizonyítvány kiérdemlése még nem elégitheti ki a magyar nemzetet, hiszen az érettségi bizonyítvány csak arra képesít bennünket, hogy megkezdhetjük az akadémiai tanulmányokat, melyek közvetlenül a gyakorlati életbe visznek át bennünket. A munkának komolyabb és nehezebb része tehát csak ezután következik és csak ennek sikerétől fog függni, hogy minő helyet foglaljunk el Európa művelt nemzeti sorában. Csak a kezdeten vagyunk tul s össze kell szednünk minden tehetségünket, hogy az eddigi sikereink folytán nekünk előlegezett bizalmat akadémiai tanulmányaink sikeres folytatása által igazoljuk.

Európa figyelmét és rokonszenvét már felköltöttük, ezentul nemcsak hogy ignorálni nem fog bennünket, hanem szakadatlanul kísérni fogja culturális törekvéseinket, Fokozott erővel kell tehát

oda hatnunk, hogy Magyarország cultur-állami jó hírét ne csak fentartsa, hanem emelje és gyarapítsa is. Erre pedig nincs más mód, mint az, hogy a haza minden fia, tehát Önök is, ifjubarátim, egyenkint és vállvetve teljesítsék kötelességeiket.

Önök is akadémiai tanulmányaik folytatása végett keresték fel a tudomány ezen csarnokait. Fukarkodjanak avval a rövid négy évvel, melyet kimüveltetésök szempontjából e falak között tölteni szándékoznak. Jelszavuk legyen: »jobb egy órával korábban, mint egy percczel megkésve«, *) mert az elvesztegetett időt mivel sem pótolhatják. Szerezzenek magoknak minél alaposabb ismereteket, az alkalom nem fog hiányozni. Ügybuzgó tanáraik, erről biztosíthatom Önöket, mindent el fognak követni, hogy Önöket a folyton haladó tudomány legujabb színvonalával megismertessék; könyvtárunkban meg fogják találni a szükséges segédeszközöket, melyekkel az előadások alatt hallottakat kibővíthetik, látkörüket kiszélesíthetik; az időnkénti colloquiumok alatt és által mintegy magok ellenőrizhetik előhaladásukat; önképző körük kebelében is versenyre kelhetnek egymással és folytonos tanulásra buzdíthatják egymást.

Ne tekintsek, legalább akadémiai éveik alatt, a tudományokat, melyeknek elsajátítása végett ide jöttek, egyedül esz köznék, melyekkel magoknak maholnap tisztességes állást szerezhetni remélnek, hanem ez élnék, melyhez eljutni akarnak, vagyis hogy világosabban fejezzem ki magamat, ne csak azért tanuljanak, hogy diplomához és ez által kenyérhez jussanak, hanem legfőképp azért, hogy valamit tudjanak. Hogy mikép fogják majd itt szerzendő ismereteiket annak idején az életben értékesíteni, erről gondolkodni ráérnek tanulmányaik befejeztével, most azonban csak a tudvány legyen tanulmányaik egyedüli rugója. Csakis, ha így cselekesznek, menekülhetnek meg a fiatal embereket oly gyakran fenyegető ama veszély elől, mely abban rejlik, hogy megelégesznek avval, ha a vizsgálatokon valahogy »átúsznak«, s mely minden nemesebb ambíciót, ha esetleg bennök föllobbanna, mindjárt csirájában megöl. Rossz katona az, ki a közlegénynél többre nem vágyik, ellenben az a közkatona, aki teljes erővel a katonai pályán megkívántató tulajdonok megszerzésén és folytonos továbbfejlesztésén fáradozik, utóbb könnyű szerrel a vezéri bothoz is juthat. Legyenek önök is ambíciózusak, leljenek örömet abban, ha minél alaposabban képezik ki magokat, azt az immel-ámmal való tanulást, mint az igazi haladásnak legveszedelmesebb akadályát, távolítsák el magoktól mindjárt kezdetben és a leghatározottabban.

Önöké a jövő. Az itt szerzendő jogi képzettségükkel a közönségesnél magasabb állást vannak hivatva elfoglalni; bárhová helyezze is azonban Önöket a sors, iparkodjanak helyöket tel-

*) Greguss. Mondások az élet könyvéből. Budapest 1883. 29. lap.

jesen betölteni, s hogy ezt tehessék, azért kell magoknak most minél szélesebb s minél alaposabb ismereteket szerezniök.

De ne feledkezzenek meg egyéb kötelességeikről sem, melyekkel önmaguk- és másoknak, a haza- s a társadalomnak, mindenek fölött a Mindenhatónak tartoznak.

Értelmök kiművelése nem elég a földi boldogsághoz; mit használ, ha a világ összes tudományával tömnék is meg fejüket (ami különben is lehetetlen), amellet azonban szívök üresen maradna, vagy ami még rosszabb, csupa gonoszsággal telnék meg, mert akkor a helyett, hogy a társadalom javát előmozdítanak, ép annak romlását fognák elősegíteni.

Ime csak ez az egy fogalom: **b e c s ü l e t**, mennyi kötelességet rejt magában!

Legelőször is föltételezi a tiszta **e r k ö l e s ö t**, amely nélkül nem létezhetik becsület, mert egyedül az erkölcsös ember lelke fogékony ama kötelességek iránt, melyekkel önmagának és embertársainak tartozik.

Igen sok ember, fájdalom! megelégszik a becsületnek csupán külső látásával, belsejében pedig a legnagyobb elvetemültség honol. Az ilyen embereknek egész élete csupa képmutatás, s már böles Seneca mondja, »hogy a folytonos vigyázat önmagukra, hogy magukat el ne árulják, valóságos kín, mindig aggodalomban vannak, hogy egyszerre csak rajtakapják őket az ellenkező magaviseleten, minden reájuk szegzett pillantásból saját ítéletöket vélik kiolvashatni. Mennyivel kellemesebb, ugymond az idézett böles, a keresetlen egyszerűség, mely önmagánál fogva szép és nem törekszik az életmód elpalástolására; de erre csak erényes ember képes, erényes embernek nincs miért szégyelje magát, de még ha lenézik is őt becsületes egyenesszívűségéért, jobb neki, semhogy folytonos képmutatás alatt kellene szenvednie.«*)

Azért legyenek Önök is erényesek, hogy becsületesek lehessenek, hogy ne legyen okuk mások előtt pirulniok, hogy felemelt fővel jelenhessenek meg mindenütt, s hogy mindenki, még a rossz uton járó is kénytelen legyen Önök előtt meghajolni. És most, fiatal korukban, kell a becsületes életmódhoz szokniok, hogy mintegy második természetökké váljék. Csak ugy emelkedhetnek föl azon magaslatra, ahonnan a feddhetetlen becsületnek, eme pótolhatatlan kincsnek igazi értékét megítélni képesek lesznek.

Fékezzék meg szenvedélyeiket, takarékoskodjanak egészségökkel, edzzék meg akaratjokat, törekedjenek lelki nyugalomra, ama hires, már az ókori bölcsek által ajánlott »*aequam servare mentem*«-féle ételszabályra és akkor bátran szembe fognak tudni szállani a sors csapásaival.

A társas érintkezésben legyenek előzékenyek, mások iránt inkább elnézők, sem mint követelőzők, kerüljenek minden

*) Seneca, de animi tranquillitate. c. 15.

összeütközést, s ha véletlenül mégis ilyenbe keverednének, úgy keressék mindenek előtt a békés megoldást, ne pedig az ellentéteknek még hevesebb kiélesítését. Általában véve művelt ifjaknak mutassák magokat, hogy másoknak is követendő mintaképül, ne pedig botrányul szolgáljanak.

Szeressék a hazát hiven és rajongón. Hiszen koszorus költőnk arany-szavai szerint a nagy világon e kívül ninesen számunkra hely; mi nem keresünk tengerentuli új hazát, mi nem indulunk hódításra, mi megelégszünk az áldott őseinktől öröklött szülőföldünkkel, mi nekünk nines és nem is lehet egyéb vágyunk annál, hogy ez a mi imádott hazánk boldog legyen, hogy benne a magyar kultúra, a magyar alkotmány és a magyar szabadság uralkodjék, és hogy ennek aegise alatt minden honpolgár a többivel békés egyetértésben élve, mind anyagilag, mind szellemileg gyarapodjék. E magasztos célra közrehatni Önök is hivatvák, sőt a haza számít is Önökre, a hazáért minden áldozatra készeknek kell lenniök, ami csak akkor képzelhető, ha a hazaszeretet lángját kebelökben soha kialudni nem engedik.

Hazaszeretetőkkel legszorosabb kapcsolatban álljon a tántorithatatlan hűség és ragaszkodás felkent királyunkhoz, a legrendületlenebb tisztelet törvényeink és alkotmányos intézményeink iránt, mert, miként ezredéyes multunk bizonyítja, a magyar nemzetnek ezen vele született loyaltása képezi legbiztosabb garanziaját további fenállásának.

Végül maradjanak hivesek ahhoz a valláshoz, melyben születtek és fölnevekedtek. Ne hallgassanak az istentagadók kiáltásaira, kik csak azért lármázzák tele vakmerő tanaikkal a világot, hogy a nagy esődületre hivatkozhasanak és ha lehet, evvel saját lelkiismeretököt megnyugtathassák. Hiába akarják öök a hitet a tudással föloldhatatlan ellenmondásba hozni. Ez az ellenmondás nem létezik, a hit pedig, melynek »végtelen tengerében a tudás csak parányi sziget,« nélkülözhetlen, de okszerű is, »mert az ember örök vágyaival és nemes hivatásával megegyez.«*) A hit az, mely az ember szívét nemesbiti, öök szép és jó tettekre lelkesiti, emberhez méltóan élni tanítja, a balsorsban megvigasztalja és fölegyenesiti, sőt miként egy kitünök theologiai írök, névszerint Hoványi Ferencz, mondá, »az igaz szabadságra is egyedül a vallás teszi az embert képeessé.«**) És nem is szenved kétséget, mert a vallás óvja meg az embert mind ama kiesapongásoktól, melyek az észszerük és üdvös szabadságot féktelen szabadoassággá alacsonyitják le.

Igazi életbölesesség szöl Greguss Ágost követköző verseiböl:

Van-e a siron tul is élet?
Avagy megsemmisült a lélek?

*) Greguss, id. m. 20. lap.

**) A Bécsben 1818. évben Szt. István ünnepeén tartott hitszónoklatában.

Az egyik ezt vitatja, más a mást,
De egy se nyújthat biztos tudomást.
Élők előtt örök homály,
Hogy hova szállit a halál;
Legjobb azonban — ez a véleményünk —
Ugy élnünk itt, hogy ott is élünk.*)

És ezzel az 188⁵/₆, tanévet megnyitottnak nyilvánítom.

Azután Dr. Sipos Árpád ny. r. jogtanár a következő értekezést olvasta fel:

Szemle a bányajogi gyakorlat terén.

Az állami és társadalmi viszonyok alakulásával a jogfejlődés tényezői is változnak; nem mintha újak lépnének helyükbe, hanem mert a jogforrások jelentősége cserél szerepet.

A közvetlen jogforrások közül a törvény — mint a törvényhozás kötelező akaratnyilvánítása — nemcsak megtartja az első helyet, sőt hiányainak pótlásánál már nem várja meg a szokásjognak lassu keletkezését, hanem azokat az alkalmazására hivatott közegek által, az analogia segítségével kiegészíti. A törvénynek ezen önmagából való szerves kiegészítése következtében a szokásjog, mint a jogfejlődésnek egykor jelentékenyebb tényezője, szükségkép háttérbe szorul, ellenben a jogfejlődés azon tényezői, mik csupán a közvetett jogforrások jelentőségével bírnak, nem sejtett fontosságra emelkednek.

Nem csoda. Hiszen rohanva haladó korunk a mily ideges türelmetlenséggel várja az egyforma, külső tettekben nyilvánuló jogi meggyőződésnek lassu megalakulását, ép oly szívesen üdvözli a törvény hiányait feltüntető elméleti, s e hiányokat az analogia segítségével szervesen kiegészítő gyakorlati jogászjognak működését.

A mit a létező jogrendben a jogfejlődés megváltoztatandónak talál, azt ezen tényezői kiszemelik s felhalmozva a törvényhozás rendelkezésére boesátják.

Jobban, mint ezt a lassan fejlődő szokásjog tenné? gyorsabban mindenesetre! . . .

Ez magyarázza meg azon méltán kiérdemelt figyelmet, melyben szakközönségünk ujabban a törvények alkalmazására hivatott birói és hatósági közegek határozatait részesíti, különösen, ha oly törvény hiányait pótolják, mely — mint a bányatörvény — revisio előtt áll.

A bányajog, mely alkateleménél fogva a civil és közigazgatási jogok között az összekötő kapcsot képezi, ugy a birói, mint a közigazgatási praxis terén egyaránt érdekes anyagot nyújt; mindamellett a közigazgatási határozatok, miknek fontossága iránt irodalmunk csak újabb időben mutat érdeklődést, azért érdemelnek nagyobb figyelmet, mivel jobbadán nyitva maradt, oly függő

*) Greguss, id. m. 63. lap.

kérdésekre vonatkoznak, mik a törvényhozástól várják megoldásukat.

*

Az országbirói értekezlet határozatai folytán az osztrák bányatörvény anyagi része tudvalevően hatályban maradt; ámde a 3. §. módosított, a mennyiben az ásványszének a földbirtokos rendelkezése alá bocsáttattak, úgy, hogy sem kutatni, sem adományozás által tulajdonjogot szerezni, a földbirtokos beleegyezése nélkül azon idő óta nem lehet.

Azonban a módosított 3. §-ban vannak fölemlítve a kőszén-nel némileg rokon természetű más égvényes ásványok is, miknek számát a fejlődő bányászat a kőolajjal szaporítja, melyről a törvény egyáltalában nem rendelkezik. Nem értéktelen volt annak eldőlése: vajjon a főbányahatóság a kőszénre vonatkozó rendelkezést a többi, nem világosan fölemlített vagy hallgatással mellőzött égvényes ásványra is kiterjeszti, s ezzel: a földgyantát, asphaltot és kőolajat a telektulajdon tárgyának nyilvánítja, vagy pedig az id. törv. szabályokat*) megszorító magyarázattal alkalmazza? Növelte a bonyodalmat azon körülmény, hogy a bécsi cs. k. földm. és keresk. miniszterium, mint 1867-ig Magyarországra nézve illetékes legfőbb bányahatóság, 1862-ben és 1865-ben egyes esetek alkalmából a földolajat és földgyantát a bányauri jog alól elvontnak, tehát a földtulajdon alkatrészének nyilvánította; még pedig Galicziában, hol a 3. §. változatlan érvényben s ezzel a kőszén szabad ásvány maradt.

A magyar főbányahatóság ezzel ellentétben a kőszén kivételével az összes égvényes ásványokra: asphalt, földszurok, földgyanta, ozokerit s földolajra egyaránt kijelentette, hogy azok a telektulajdonos rendelkezése alól kivett, tehát: szabad ásványok. E bányahatósági rendelet, mely a bányászat fejlődésének, tehát közgazdasági érdekek kedvez. jogilag alaposan indokolt.

Az id. törv. szabályok VII. I. fejj. 15. §-ában (a kőszénre vonatkozó módosítás leszámításával) az át. bányatörvény anyagi részét, s azzal a »bányászati jogról« szóló 3. §-t is érvényben hagyta; ezen §. szerint a »bányauri jog« alá tartoznak a földszurokok is, mely általános, többes számban alkalmazott elnevezés alatt mindazon anyagok érthetők, melyek: földolaj, ozokerit, asphalt, földgyanta stb. nevek alatt ismeretesek, s melyeknek vegytani alkatrészei ugyanazok, az észlelhető némi különbségek külbefolyások által idéztetvén elé. Az id. t. szab. VII. R. 1. §-a a földbirtokosok javára a kedvezményes időt csupán a kőszénre nézve hosszabbította meg, s a földszurokokról sem általában, sem különösen nem emlékezett meg; nem létezik tehát semmi törvényes ok arra, hogy a földolaj (kőolaj, petróleum) mint a földszurokoknak egyik válfaja a »bányauri

*) Id. törv. szab. VII. R. I. fejj.

jog¹⁾ alól, vagyis a fentartott ásványok közül kivétessék. A bécsi cs. kir. földm. és ker. miniszterium rendelete pedig, mely Magyarországon meghirdetve soha sem volt, de különben is csak egy közigazgatási hatóság intézkedése, törvény számba nem vehető.¹⁾

A felfogás, mely ezen közgazdaságilag helyes és törvényesen indokolt határozatban foglaltatik, a törvényhozás előmunkálataira hivatott körökben is hódított, s a törvényjavaslatokban világos kijelentésekben juttatta kifejezésre azt, a mit mostani bányajog-rendszerünkben a közigazgatási praxis indokolt magyarázatokkal állapított meg. Az 1871-ben közrebocsátott »bizottsági bányatörvényjavaslat« az égvényes szabad ásványok között — a köszén mellett — a földgyantát és földolajat világosan megemlíti;²⁾ az 1884-ben szaktanácskozás alá vett bányajavaslat: a »szabad ásványok között« a »minden fajú köszén, grafit, földgyanta, kőolaj és olajos (bituminosus) palák«-at jelöli meg,³⁾ mivel az u. n. bituminosus palák a köszéntelepekkel szoros geológiai összeköttetésben és közvetlen érintkezésben állanak, a földgyanta és kőolaj pedig egy fontos, fejlődésnek induló ipárhoz tartozó ásványnak ugyanazon válfajai.⁴⁾

Hogy a főbányahatóság egy másik határozatában az oly szabadkutatási vállalkozótól, ki a kutatási téren az előszabott munkát nem teljesítette, vagy éppen semmi munkát sem végzett, a kutatási engedélyt megvonta, illetőleg az engedély meghosszabbítását megtagadta,⁵⁾ az csak természetesnek látszik. Bizonyára rászolgált az illető, és a bányatörvény 16., 174. és 242. §-ai az ily határozat részére elég jogalapot nyújtanak.

Mindamellett ezen laconikus határozat, mely az alantas bányahatóságot utasítja, hogy »a törvényt vegye alkalmazásba«, s látszólag a törvény végrehajtásánál nem egyéb, oly bajokra utal, melyek a szabadkutatási intézménynek s az ezen alapuló bányajogrendszernek helyes voltát némileg problematikus színben tüntetik fel.

Egy kis felvilágosítás előrebocsátása a kérdést érthetőbbé teszi. A szabadkutatási intézmény bár elég régi, hisz több mult el 30 évnél, hogy érvényben van, és mégis új. Régi jogrendszerünkben ugyanis: a felkérvény, Muthung volt a bányatulajdon szerzési és a szerzésnek egyuttal biztosítási módja. Ezen, a közönséges német bányajogban kifejlett intézmény, melyet az új porosz bányatörvény is fentartott (s az 1871-iki magyar »bizottsági törvényjavaslat« átvett), sajátkép: egy kérvény bányateleknek egy bizonyos meghatározott téren leendő adományozása iránt; tehát sokban

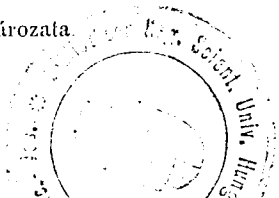
1) Főbányahatóság: 17727/1871. sz. határozata.

2) Biz. b. jav. 3. § lit. c)

3) 3. §. lit. c)

4) Ért. jkv 107—110. l.

5) F. b. h. 14536/1883. sz. határozata.

hasonlít a mi adományozási kérvényünkhöz, nem csak azért, mert mindkettőnek célja: ingatlan bányatulajdon szerzése; hanem azért is, mert ugy a felkérvény, mint az adományozási kérvény kellékei: a megjelölt s próbadarab alakjában bemutatott ásvány-nak a lelhelyen (am Fundpunkte), természetes fekvényben (natürliche Ablagerung) előfordulása, s ezen körülménynek a helyszínén hivatalos hatósági szemle után megállapítása. Egyikre ugy, mint másokra csak ez esetben következik a tulajdon adományozása.

Ámde a porosz felkérvény a sulyt a telep valósággal megtörtént felfedezésére, a leletre (Fund) fekteti, míg a mi adományozási rendszerünk csupán ezzel nem elégszik meg, hanem a feltalált ásványtelep olyan föltárását követeli, hogy annak lefejtést érdemlő volta megítélhető legyen;¹⁾ és ámbár mindkét rendszer célja: valamely föltalált ásványtelep célirányos feltárására irányuló munkálatnak zavartalan folytatását és egy adományozandó bányaterre vonatkozó igényt biztosítani, mégis ez eltérés az alapeszmében, messze elágazó s lényegében különböző intézkedésekre vezet.

A felkérvény a vállalkozó részére felfedezett ásványtelepeken egy bányatelek tulajdonát biztosítván, a felkérő a tényleg bekövetkező adományozásig a telek fektetésére befolyással bíró feltárási munkálatokat nyugodtan folytathatja; ellenben a mi törvényünk szerint az adományozás iránti (célját tekintve: a felkérvénnyel azonos) kérvényt csak akkor nyújthatni be, ha a feltalált telep annyira föltáratott, hogy annak lefejtést érdemlősége megítélhető. Hogy a vállalkozó ezen, gyakran évekig tartó munkálatokat azon biztos tudatban végezhesse, miszerint fáradozásainak és befektetéseinek gyümölese mások élelmes kapzsiságával szemben biztosítva van, a szabadkutatási vagy zárkutatmányi intézményt állították fel, mely szerint: minden kutató, azon időtől kezdve, midőn a bányahatóságnak bejelenti azon pontot, hol a kutatást megkezdeni s a kutatási jegyet felállítani szándékozik, a zárkutatási körre, mely a kutatási jegytől — mint központtól — kiinduló, 224 öl hosszú sugár által leírt szintes kör, kizárólagos kutatási jogot nyer, eredményes föltárás esetén pedig, fémbányavállalatnál legalább egy, köszénbányavállalatnál pedig két egyes bányatelek tulajdonjogára tarthat igényt.²

A bányavállalatok költséges és kétes eredményü természete a vállalkozók részére minél nagyobb biztosítást igényel. Ez teszi érthetővé azt, hogy az ellentétes nézetek megalakulása folytán, ugy a kutatásra, mint az ezzel összefüggő adományozásra vonatkozó részek casuistikus, homályos, controversiára legtöbb anyagot nyújtó szerkezete³⁾ s tapasztalt visszaélések és kijátszások daczára ez

¹⁾ B. t. 13., 44. §-ai.

²⁾ B. t. 22., 31., 34. §§.

³⁾ Hingenau »Das allg. Berggesetz etc.« Haimerls »Vierteljahrschrift XVII. k. U. a « Nothwendigkeit einer Revision etc.« 1872. 54—58. l.

intézményt újabb tervezeteink sem ejtették el. A bizottsági javaslat plane a felkérvény mellett is fentartandónak tervezte, s ügyekezett a kettőt összeegyeztetni; az 1884-ben tanácskozás alá vett javaslatban szintén bennfoglaltatik: »Zártkörű kutatómunkák« elnevezése alatt.¹⁾

Daczára annak, hogy az intézménnyel való visszaélés elég élesen lett feltárva. Nem azért emberi intézmény a szabadkutatás, hogy azzal visszaélni ne lehessen.

Probstner urnak teljes igaza van, midőn reámutat arra a tényre, hogy a kapzsiság és kalandos vállalkozási hajlam egy csoport — tőke és szakértelem nélküli — embert arra ösztönöz, hogy minél nagyobb számban jelentsenek be szabadkutatásokat, kik az általuk elfoglalt területeken még a szabadkutatási jeleket sem tüzik ki, annál kevésbbé folytatnak azokon kutatási munkálatokat, és az így minden évben lefoglalt területek — miknek mértéke, ha a köszén szabad ásványnyá lesz, még növekedni fog — végre oly általános hegyzárlattal (Feldsperre) fenyegetnek, mely a magyar bányászat életérdekét és egészséges fejlődését veszélyezteti. Még pedig annyival inkább, mert az új javaslat szerint a zártkörű kutatások korlátlan időtartam mellett engedélyeztetnek; míg a bányatörvény egy évre,²⁾ az 1871-iki bizottsági javaslat 3 évre³⁾ szabja a kutatási engedélynek (a teljesítendő munkálatok feltétele mellett) utólag meghosszabbítható időtartamát, addig az új javaslat a kutatási idő tartamára nézve a vállalkozónak szabad kezet enged, s csupán abban korlátolja, hogy a bányahatóságnak köteleességévé teszi a félévenként teljesítendő munka megszabását.⁴⁾ Meltán támad tehát az aggodalom, hogy ha most, záros határidő és nem egészen 100 hold kutatási tér mellett⁵⁾ oly nagyra nőtt a szabadkutatások száma, és úgy felszaporodott a lezárt terület, hogy a hatályos hatósági felügyelet csaknem lehetetlen, mi lesz akkor, ha a köszén szabaddá tételük, s egy zártkutatási kör 1256 hectárig terjedhet?! Az a veszély fenyeget, hogy a szaporodó zártkutatások száma miatt a hatóságok az előszabott munka teljesítését nem ellenőrizhetik, s így területileg is nagyobb kutatási körök korlátlan időtartam mellett oly térszárlatot (Feldsperre) eredményezhetnek, mely bányászatunk egészséges fejlődését hosszú időre megbénítja.⁶⁾

Ahhoz, hogy ezen bajjal szemben valaki megelégedjék azon kijelentéssel: »a kutatók szabad versenye (s így a kizárólagosság elejtése) gyümölcstelen tőkeparazlásra adhat alkalmat«, minden

¹⁾ Jav. 9. §.

²⁾ B. t. 16. §.

³⁾ 26. §.

⁴⁾ Jav. 14 §. 2. alinea.

⁵⁾ 224 öl hosszú sugár hatványra emelve és sorozva a ludolfi számmal 3. 14/100, ($r^2\pi$) mintegy 155,000 □ ölnök felel meg.

⁶⁾ Probstner véleménye s indítványa. Ért. jkv. 127. s köv. l.

esetre bizonyos adag beatitudo szükséges. A baj föltáratván, annak terjedése meggátolandó; de hogy aztán mi volna jobb:

radikálisan eljárni, s a felkérvény ujból leendő behozatala mellett, a zártkutatómányi intézményt kiküszöbölni? vagy pedig azt fentartani ugyan, de a vele járó kizárólagos jogot nem oly könnyű szerrel osztogatni, hanem bizonyos törvényesen előirt munkák előleges teljesítésének feltételéhez kötni ... oly kérdések, mikre csak a gyakorlati tapasztalat után lehetne határozott választ adni.

Valamint hogy tartózkodóan kell a szaktanácskozmány által elfogadott intézkedések hatása felől is nyilatkoznunk; ezek: a hatósági közegek számának (az optimismus szerint a teendők arányában, a pessimismus szerint végtelenségig menő) szaporításában, a munka utólagos meghatározásában s a kutatási illetékekben állanának,¹⁾ s a szabadkutatással való szédelgés ellen hatékony orvosszert fognának képezni, ha t. i. erély és tapintat egyesülnek a kivitelben. Majd megválnak, hogy az executiva mit eredményez, mert ezek szerint a panacea abban rejlik.

De még más hátrányai is vannak a szabadkutatási intézménynek, melyek: részint — a compromissumoknál elmaradhatlan — homályos, ellenmondásokra alkalmat nyújtó szövegezésre, részint az új intézményeknél előforduló halfelfogásra vezethetők vissza.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Igy a reményvágatok (Hoffnungsschläge), ezen hatásukban a szabadkutatással egyenlő, földalatti kutató vajúások természetének félreismerése tette szükségessé a határozatot, melyben megmagyarázza a főbányahatóság azon, különben elég világos tényt, mely szerint a szabadkutatási feljelentésről szóló bányahatósági elismervény nem más, mint hivatalos bizonyítása annak, hogy a bejelentés valójában megtörtént, és hogy ennek folytán az illető e körben kizárólagos jogot nyert ugyan, azonban oly korlátolás mellett, hogy ez által mások szerzett jogai sérelmet ne szenvedjenek; ily megszorítás mellett semmi sem akadályozza azt, hogy földalatti szabadkutatások számára bármely, tetszés szerint, még valamely adományozott bányatelek határain belül választott pont ne szolgáljon új kutatás alapjául.²⁾

A szabad kutatási jogok átruházás és más jogügyletnek szokták tárgyát képezni és noha kétségtelen, hogy a zárt kutatómány nem ingatlan tulajdon s arra — mint bányatelekkönyven kívül álló jogositványra — bányatelekkönyvi bekebelezést, előjegyzést és feljegyzést eszközölni nem lehet; azonban ez által nincs kizárva az — mint a főbányahatóság rendeli —, hogy a bányakapitányságok saját könyveikben mindazon mozzanatokról, melyek a szabadkutatási jogositványokat illetik, a felek érdekében a később-

¹⁾ U. o. 135. l.

²⁾ 9659/1867.

bi bonyodalmak elkerülése czéljából feljegyzéseket ne tegyenek, feltéve, hogy azok kellő alappal bírnak és igazolva vannak.¹⁾ Miután azonban a bányahatóság által, értesülése folytán feljegyzett események között jogtények is (pl. haláleset, öröklés, stb.) lehetnek, nehogy valaki az így feljegyzett s bárki által megtekinthető bevezetéseknek nyilvánkönyvi hatályt tulajdonítson, az új javaslatban fölösleges óvatossággal ki van jelente, hogy ezen rovatot a bányahatóság csupán saját tájékozására vezeti.²⁾

A kutatási intézmény szervezete szorosan összefügg az adományozással, mert a kutatás az ásványok felkeresése s a találatknak olyas feltárása, hogy azokra a tulajdonjog adományoztasék; tehát a kutatás tart mindaddig, míg a feltárás annyira nem haladt, hogy a műrealóság, vagyis lefejtést érdemlőség (Abbauwürdigkeit) felett itélni nem lehet; s adományozás által tulajdont addig nem szerézhetni, míg a kutatási műveletek ezen stadiumot el nem érték.

Igy a törvény 44. §-a.

A bányahatóság a kir. kincstárnak egy köszentelek adományozása iránti kérvényét elutasította, mivel a fenforgó adatokkal egy széntelep létezése kétséget kizáró módon nem lett bebizonyítva. A széntelep minősége a bányajarást végző biztos által nem volt megállapítható, mivel a feltárás alapjául egy magánmérnök által teljesített furás szolgált, mely a furt lyukból (Bohrloch) csak szénport, nem pedig teljesen összefüggő, tömör darabokat szállított a felszínre, pedig csakis ily furás nyújtott volna oly adatokat, melyekből a széntelep létezése, annak vastagsága és dölése biztonsággal meghatározható lett volna.

Nem reflectálunk a határozat többi indokaira, melyek szerint megtagadandó volt az adományozás, mert a köszénnél szabályszerűen alkalmazandó kettős bányamérték mellőztetett, szükség nélkül határközők képeztettek és a felkért terület tetszés szerint öt négyszögre osztatott fel;³⁾ mert ezek a világos törvény alkalmazását jelentik, de lege lata nem fér tehát hozzájuk megjegyzés, de lege ferenda pedig remélhetőleg nem sokáig akadályozzák a szabad mozgást, mert ugy a 71-iki bizottsági⁴⁾ mint az új javaslat⁵⁾ a bonthatlan, de többszörözhető telekegység s ezzel a határközők intézményével szakítván a telekmaximumok rendszerének behozatalát tervezik.

Szembetűnő ezen határozat indokolásában csak az, hogy az adományozás nem azért tagadtatott meg, mivel a felkért telep nem volt annyira feltárva, hogy annak művelést érdemlő volta

1) 10655/1878.

2) Jav. 28. §.

3) 22455/877.

4) 58. §.

5) 51. §.

megítélhető lett volna, hanem azért, mivel a feltárás oly kezdetleges volt, hogy a *szénteleg létezése* kérdésesnek mutatkozott.

Még feltünőbb a főbányahatóságnak ugyanily tárgyban hozott legujabb határozata, mely a földtulajdonos részéről közbevetett s az elsőfoku bányahatóságnak az adományozást megállapító határozata ellen benyújtott felfolyamodásra hozatott; e felfolyamodásra, melyben az adományozott telep művelésre érdemtelen volta hangsúlyoztatott, megjegyzi a főbányahatóság, hogy »a bányavállalat kisebb-nagyobb jövedelmezőségét fontolóra venni a bányavállalkozó feladatához tartozik s a bányahatóság *csak azt van hivatva kinyomozni és megállapítani: tartalmaz-e a feltárt telep olynemű ásványt, mely a bányatörvény 3. §-ánál fogva — mint fentartott ásvány — lefejtés tárgya lehet.* A fentforgó esetben a bituminosus homokkő terjedelmes települése meg lett állapítva, azonban és nevezetesen a vállalat jövedelmezőségére nézve bizonyítékokat szerezni nem állott a bányakapitányság tisztében, mivel a lefejtést érdemlőség a bányaszemle alkalmával nem vonatott kétségbe.«¹⁾

Ez a határozat indokolásának lényege, melyre nézve az mondható, hogy az a jövő törvényét megelőzi, de a most érvényben levő törvénynek nem felel meg.

Nem egészen úgy van, mint a határozat indoka állítja; nem csupán a természeti fekvényében előforduló ásványtelep felfedezése, a *lelet*, hanem egyuttal (hisz azért kell annyira feltárni) annak lefejtést érdemlősége is kipuhatólandó és megítélendő.

Mert a törvény a bányajárás feladatai között első helyen nem csak azt említi meg, hogy az ásványfeltárás létezését kell kinyomozni, hanem egyuttal annak a helybeli (tehát a természeti tényezők segélyével combinált) viszonyok szerint: művelést érdemlő, jövedelmezésre reményt nyújtó voltát is meg kell állapítani;²⁾ még pedig akár van a kérdés fölvetve, akár nincs, tehát hivatalból, mint ez a törvény szelleméből, világos röndeletéből és a végrehajtási nyílt parancsból,³⁾ melyre pedig a főbányahatóság szinten szokott hivatkozni,⁴⁾ egyaránt kitűnik.

E határozatok a jelenleg érvényben levő törvény rendelkezésével nincsenek ugyan összhangzásban, másrésztől azonban el kell ismernünk, hogy a szerencsétlen conceptioju műrevalóság intézménye mellett nincs miért kardoskodni. Hogy a »kényszerdolgoztatással« egybekapcsolva a »műrevalóság« a kalandos vállalkozás, szédelgés és hegyzárlat ellen biztosítékot nyujtana, az önáltatás; a szédelgés a zárkutatmány terén elég szépen üzheti

1) 49821/1884. okt. 26.

2) 1854. b. t. 54 §. lit. a) és 44. §.

3) Vollzugsvorschrift 43. §. v. ö. Schneider „Lehrbuch d. Bergrechts“ 1870. 163 l.

4) 9659/1867 sz. határozat, melyben a Vollzugsvorschriftre történik hivatkozás.

mesterségét, s csak kisebb rész jut belőle az adományozás stádiumába, azonfelül a szédelgéssel minden téren és alakban találkozunk, mert az korunk kinövése. Különbözik egy kis tulvérmes remény (a mi pedig igen gyakran a szédelgéshez igen közel áll) kell is a bányavállalkozásban.

Ellenben való az, hogy a legjobb szakértő sem mondhatja meg egészen biztosan valamely telepről — ha csak önmaga is nem akar szédelő lenni, — hogy az megérdemli-e a lefejtést, vagy nem? mert a mi még ma művelést érdemlőnek látszik, holnap már értéktelen lehet, és ez megfordítva is áll.

Ezért vetették el a művelést-érdemlőséget mint az adományozás feltételét: az 1871-iki bizottsági javaslat, az osztrák Referenten-Entwurf és az új javaslat.¹⁾

Záradékol még egy pár, a bányarészvények (kuxák) jogi természetét megállapító határozatról szólhatunk.

A mint a bányatársulat (Gewerkschaft) a nyereséges cél elérése végett alakult legrégebbi társulatok, azonképen a kuxa a legrégebbi, közforgalom tárgyát képező magánértékpapírok közé tartozik.

Természetes, hogy mikép maga a bányatársulat lassan fejlődött, ép oly lassan tökélyesült a bányarészvény is, és vetközte le magáról azon sajátságokat, mik egy ilyen értékpapír felismert természetével semmikép sem egyeztetelhetők össze.

Tagadhatatlan, hogy ifjabb testvére, a részvény (actia) gyors, a mozgékony kereskedelmi jogélet természetének megfelelő fejlődése, hatással bírt a kuxa jogi jellegének tisztázására is, bár többrendű különbségek — természetük különböző voltánál fogva — ezentul is lesznek közöttük.

A kereskedelmi joghoz²⁾ hasonlóan, a bányajog is a társasági-vagyonra és ügyekre vonatkozó biztosított jogok és kötelezettségek összegét tekintve részvénynek, mely ingó vagyonérték természetével bír, egyoldaluan átruházható okirat, s mert a részvényjog csak benne létezik, nem pusztán bizonyítási eszköz, hanem közforgalom tárgyát képező értékpapír.

Ezen, a kereskedelmi jognak a részvény jogi természetére vonatkozó megállapodásai a kuxákra is érvényesek; sőt főbányahatóságunk határozataiban is már többször kifejezést nyertek.

Ezek szerint a bányarészvénylevél nem pusztán kivonat vagy bizonyítvány, hanem a bányarészvénynek — ingó dolog alakjában — forgalmat közvetítő jelképe, vagyis oly okirat, mely önmagában jogok és kötelezettségek kifejezője, miért is csak bírői megsemmisítésnek képezheti tárgyát, még pedig nem a bányabírószék hanem a törv. rendtartás szabályai által meghatározott módon és megjelölt bíróság előtt;³⁾ arra, mint ingó dologra zálogjogot

¹⁾ Ert. jkv. 158. s. köv. 1.

²⁾ Nagy Ferencz „Magy. Keresk. Jog.” 233. s. köv. 1.

³⁾ 2682/1871.

csak bírói ítélet vagy szerződés jogzímén — utóbbi esetben a kuxának kézi zálogul adása mellett — lehet szerezni.¹⁾

Javaslataink a bányarészvény ezen jogi természetét szintén kiemelik.

A jogtanári karra vonatkozólag a következő adatok említendők :

Dr. Kudelka József, az ész és büntetőjog ny. r. tanára, ki a nagyvárad kir. jogakademián 38 éven át tanárkodott s ezen tanintézetnek egyik dísze volt, hajlott korára való tekintettel még m. évi június 25-én nyugdíjaztatásáért folyamodott. A nagym. vallás és közoktatási m. kir. minister ur folyamodó kérésének engedve, a kiérdemelt tanárt m. évi augusztus hó 10-én 24035. sz. a. kelt leiratával teljes fizetéssel állandó nyugalomba helyezte.

Az ekkép megüresedett tanszékre egyelőre ny. rendkívüli tanári minőségben a m. évi 30575. sz. a. kelt magas leirattal Dr. Hoványi Gyula, a büntetőjogból képesített egyetemi magántanár neveztetett ki. A fiatal tanárban, kit, minekutána az itten kezdett jogi tanfolyamot Budapesten befejezte volna, a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur az egyetemi tanács javaslatára bővebb kiképeztetése szempontjából állami ösztöndíjjal külföldre küldött, ahol (névszerint Strassburgban, Berlinben, Párisban és Londonban) két évet töltött, a nagyvárad kir. jogakademia tanári kara egy a legszebb reményekre jogosító új erőt nyert.

Dr. Zsögöd Benő ny. r. tanár a nm. vallás és közoktatási m. kir. minister ur m. évi május 13-án 12617 sz. a. kelt magas leiratával az 188⁵/₆. tanév tartamára is a kolozsvári m. kir. Ferencz József-egyetemnél szabadságot Dr. Haller Károly ny. r. tanár helyettesítésére rendeltetvén be, a nagyvárad kir. jogakademián Dr. Zsögöd Benő helyettesítésével a lefolyt tanévben is Dr. Sipos Árpád ny. r. tanár bizatott meg a m. é. aug. hó 21-én 24408. sz. a. kelt magas rendelettel.

Dr. br. Roszner Ervin, ny. r. tanár saját kérelmére az 188⁵/₆. tanév első felére a m. évi aug. 31-én 32819. sz. a. kelt magas ministeri rendelettel szabadságot nyervén, távolléte alatt az egyházi jog előadásával Dr. Bozóky Alajos igazgató, a magyar alkotmány és jogtörténet helyettesítésével pedig Dr. Molnár Imre ny. r. tanár bizattak meg.

Végül megemlítendő, hogy Dr. Molnár Imre, ny. r. tanár részére a m. évi szept. 14-én 32828. sz. a. kelt magas ministeri rendelettel a második 5-öd éves fizetési pótlék ugyancsak m. évi november 1-től; Dr. br. Roszner Ervin ny. r. tanár részére a m. évi okt. 13-án 35855. sz. a. kelt magas ministeri

¹⁾ 6366, 1873.

rendelettel az első 5-öd éves fizetési pótlék f. évi január 1-től; Dr. Bozóky Alajos igazgató részére a f. é. máj. 12-én 18272. sz. a. kelt magas ministeri rendelettel a harmadik 5-öd éves fizetési pótlék f. é. okt. 1-től kezdve tétetett folyóvá.

*

Az előadások a felsőbb helyen jövähagyott tanrend szerint a törvényes szüneteken kívül szakadatlanul folytak egész 1885. évi június 5-ig, az alap- és államvizsgálatok pedig f. évi jun. 15-től 25-ig ejtettek meg.

Gyakorlati előadásokat az idén is tartottak: Dr. Bozóky Alajos igazgató-tanár (Gaius commentárjaiból és a pandektajogból, Dr. Személy Kálmán ny. r. tanár a statistikából és Dr. Nagy Ernő ny. r. tanár a magyar közjogból.

—

A helybeli »Szépitési Egylet« által az akademia disztermében 1885. évi november és december, valamint 1886. évi március és április hónapokban rendezett népszerű tudományos föl-olvasások, melyekben az akademiai tanárok is részt vettek, igen látogatottak voltak s így az akademia az idén is Nagyváradon a közművelődésnek bizonyos középpontját képezte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1885. évi október hó 4-én a tanári kar s az akademiai ifjuság testületileg jelent meg a helybeli I. sz. székesegyházban 6 cs. és apostoli kir. Felsege legmagasb névnapja alkalmából tartott ünnepélyes hálaadó istenítiszteleten.

—

1885. évi szeptember hó 14-én az igazgató hivatalosan bejelenté a tanári karnak, hogy Dr. Kudelka József ny. r. tanárnak a mult tanév végén állandó nyugalmaztatásáért benyujtott kérvényét legmelegebb pártolása kíséretében terjesztette föl a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. minister urhoz s egyuttal a nyugdíjazandó kartárs kiváló érdemeire való tekintettel legfelsőbb helyen leendő kítüntetését hozta javaslatba. A tanári kar az igazgatónak ebbeli előterjesztését helyeslő tudomásul vévén, egyhangulag elhatározta, hogy a maga részéről is Dr. Kudelka József érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja, az erről szóló cikkelyt a kiérdemültnek ünnepélyesen átadja, végre a nm. vallás és közoktatási m. kir. minister urhoz hasonló értelmű felterjesztést intéz. Ezen kettős felterjesztés következtében Ő császári és apostoli kir. Felsege 1885. évi szept. 22-én Schönbrunnban kelt legfelsőbb elhatározásával Dr. Kudelka József ny. r. jogtanárnak nyugdíjaztatása alkalmából, a tanügy terén kifejtett buzgó és hasznos működése elismeréséül a Ferencz József-rend

lovagkeresztjét legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. — Minthogy azonban a kitüntetett veterán tanár megrongált egészsége helyreállítása végett még szeptember hó elején Gömör-megyei Harkács községben élő rokonaihoz költözött, úgy a fentemlített jegyzőkönyvi kivonatot, mint a legfelsőbb helyről érkezett érdemjelet csak posta útján lehetett neki megküldeni. S ez alkalommal az igazgató a kitüntetett kartárhoz a következő üdvözlő iratot intézte :

Nagyságos Dr. Kudelka József urnak, nyugalmazott jogakadémiai tanárnak, a jeles Ferencz József-rend lovagkeresztésének

Harkácson
(Gömörmegyében.)

Midőn ő cs és apostoli kir. felsége f. é. szeptember hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával Nagyságodnak a jogi oktatás terén hosszú éveken át kifejtett buzgó és sikerdus működése elismerésül a jeles Ferencz-József rend lovagkeresztjét adományozni méltóztatott, a nagyváradi kir. jogakadémia tanári kara, mint a melyre ezen legmagasabb kitüntetés fénye visszasugárzik, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy szeretve tisztelt kartársát a legőszintebben üdvözölje. Adja a Mindenható, hogy Nagyságod a jól kiérdemelt nyugalmat még számos éveken át friss egészségben élvezhesse.

Nagyváradon, 1885. okt. 10-én.

A kir. jog. és államtudományi tanári kar nevében tisztelettel maradván

Dr. Horányi Gyula, s. k.,
a kar jegyzője.

Dr. Bozóky Alajos, s. k.,
igazgató.

*

Mire a kitüntetett következőleg válaszolt:

Nagyságos Igazgató ur!

Tekintetes tanári kar!

Öröm- és hálaérzettel vettem a tekintetes tanári kar f. 1885. évi szeptember hó 14-én tartott értekezlete jegyzőkönyvének reám vonatkozó és csekély érdemeimet tulbecsülve jutalmazó, velem kivonatilag közölt czikkelyét; nem különben azon szives üdvözlöt, melylyel, miután Ő császári és apostoli királyi felsége nékem méltatlannak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét legkegyelmesebben adományozni méltóztatott, a Tekintetes tanári kar engem megtisztelni kegyeskedett.

Fogadja Nagyságod és a Tekintetes tanári kar mélyen érzett hálámnak ezen halvány nyilvánítását; nem vagyok képes azt szóval kellőleg kifejezni, de szívemben holtomig hiven megőrizendem!

Ki egyébiránt magamat Nagyságod és a tekintetes tanári kar mindenkor tapasztalt kegyeibe ajánlván, mély tisztelettel vagyok Nagyságos igazgató ur és a Tekintetes tanári kar Harkácson, 1885. okt. 23

alázatos szolgálója:

Dr. Kudelka József;

nyugalmozott k. jogakadémiai tanár.

*

Ugyanezen alkalomból a jogakadémiai ifjuság is a következő üdvözlő levelet intézte a kitüntetetthez :

Nagyságos tanár ur!

A nagyváradi kir. jogakadémia ifjusága indítatva érzi magát, hogy a Nagyságodat ért kitüntetés alkalmával szerény, de őszinte üdvözlését elmondhassa.

Gyenge a toll arra, hogy belsők minden érzelmeit hűen visszaadja s érezzük is ebbeli fogyatkozásunkat, de azért tekintse ezt egy Nagyságod, mint hálánk csekély jelét s reméljük, hogy e szerény sorok közül kiolvassa azt, a mi még kifejezetlen szívünkben maradt.

Vezérelje tollunkat az őszinte tisztelettel párosult hódolat, irályunk fogyatkozását pedig kárpótolja némileg az e sorokból kisugárzó szeretet, melylyel a körünkben már eltávozott, de keblünkben kitörülhetlen nyomot hagyó tanárunk iránt viseltetünk.

Tisztelet illeti a tanárt, ki fáradságának gyümöleseit velünk, az élet küzdelmeire készülő ifjakkal közölte s szívünkbe oltotta szavaival azon nemes eszméket, melyeket szemünk előtt tartva bátran haladhatunk pályánkon, sőt utánozva, megnyugvással gondolhatunk vissza minden tetteinkre s emelt fővel állhatunk ki bárki előtt.

Hódolat illeti, mint tudóst, ki az ész kiapadhatatlan bányájának mélyébe szállva napfényre hozza annak kincseit, az aranyból is ragyogóbbat s tartósabbat, s a gyémántnál is fényesebbet — az emberi jogok sarkigazságait, hogy azzal eloszlassa az enyémtied anyagi harczát vívó emberek közt a homályt és igazságot oszszon.

Végre szeretet illeti mint nemes s tanítványai iránt mindig őszinte vonzalommal viseltető embert, — ki az iskola falai közt, az volt az ifjunak, a mi otthonunkban az atya — szelid és nyájas az igyekvővel szemben, épen úgy mint a hanyaggal s ha olykor-olykor a csüggedés erőt is vett rajtunk, Nagyságod buzdítása felébreszté bennünk a kötelesség szavát.

Ennyi érdem tehát csak méltó jutalmát kapta el, midőn fejedelmi kegy e kitüntetésben részesíté és ez volt indító oka annak, hogy szívünk belsejében levő hálánk külső nyilvánulását adjuk akkor, midőn Nagyságodat ez igénytelen sorokkal felkeressük és hön kívánjuk, hogy nemesen betöltött tanári pályája után bé-

kében élje le napjait s tisztelettel kérjük, hogy az akadémia ifjúsága iránt való jóindulatát továbbra is tartsa meg

Kelt Nagyváradon, 1885. október 14-én. *Bartóky József*, a kir. jogakadémiai önképző s olvasó egyesület elnöke. *Tapolcsányi Imre*, e. főjegyző.

Mire a következő válasz érkezett:

Kedves barátim!

Habár azon tulajdonokat, melyeket szives átíratuk túlaradó jó indulatból reám ruház, magamra alkalmazni gyarlóságom s fogyatkozásaim öntudata nem engedi; azonban az Önök érzelmeiről kételkednem nem lehet. Jól esik tehát szívemnek, őszinte üdvözlő átíratukból is meggyőződni a felől, hogy a kölcsönös bizalom és szeretet kapcsa, mely hallgatóimmal szemben nékem a tanári pályát oly kellemessé tette és a hiányzó családi viszony örömeiért kárpótlást nyújtott, a közvetlen hivatalszerű érintkezés megszűntével is fenmarad, s volt tanítványaim a közpályáról lelépésem után is irányomban kegyelettel viseltetnek, sőt szeretetükre méltatnak.

Fogadják tehát Uraim! ezen irántami jó indulatokról tanuskodó szives üdvözlötükért mélyen érzett köszönetemet s tartsanak meg továbbá is szives emlékülben és barátságos hajlamaikban, melyekbe magamat ajánlván, hazafiai üdvözlöttemmel és tisztelettel vagyok

Önnek tisztelt egyl. elnök ur és a kir. jogakadémiai ifjúságnak

Harkács, 1885. október 26.

Őszinte hű barátja:

Dr. Kudelka József,

nyugalmazott kir. jogakadémiai tanár.

1885. évi október 28-án a tanári kar nagyméltóságu Tisza Kálmán miniszterelnök urhoz a következő üdvözlő felíratot intézte:

Nagyméltóságu miniszterelnök ur!

Kegyelmes urunk!

Midőn édes hazánk minden törvényhatósága, az egyházi és világi testületek és számos politikai és magán-egyesület, tehát a magyar társadalom minden rétege siet Nagyméltóságodat ama ritka évforduló alkalmából üdvözölni, hogy alkotmányunkat, melynek élére a nemzet és a fejedelem bizalma helyezte, immár tíz esztendő óta erős kézzel, államférfiai mély bölcsességgel és éleslátásu tapintattal vezérli, — engedje meg, hogy mi is, kik az ifjúságot a jog- és államtudományokra, az igazság örök elveire, a törvények tiszteletére, az alkotmányos szabadság lehető leghelyesebb gyakorlására, a koronás királyhoz való hű ragaszkodásra és a haza iránti tántoríthatatlan szeretetre oktadjuk, ez egyszer szerény körünkből kilépve, jelen igénytelen sorainkkal Nagyméltóság-

god kegyes színe elé járuljunk, hogy hazafias örömünket, őszinte mély tiszteletünket és szeretetünket és azon forró óhajunkat nyilvánítsuk, hogy a Mindenható Nagyméltóságodat a legmagasabb Trón és a magyar Haza javára, valamint kedves családja öröme és boldogságára még sokáig éltesse!

Mély hódolattal maradván

Nagyváradon, 1885. okt. 28-án tartott értekezletünkből leg-alázatosabb tisztelői: *Dr. Bozóky Alajos*, igazgató. *Dr. Sipos Árpád*, ny. r. tanár. *Dr. Molnár Imre*, ny. r. tanár. *Dr. Személy Kálmán*, ny. r. tanár. *Dr. báró Rosner Ervin*, ny. r. tanár. *Dr. Nagy Ernő*, ny. r. tanár, *Dr. Hoványi Gyula*, ny. rk. tanár. *Dr. Nemes Imre*, magántanár. *Dr. Hoványi Ferencz*, magántanár. *Zboray Tamás*, magántanár.

1886. évi június 19-én tisztelgett a tanári kar az igazgató vezetése alatt nm. *Ipolyi Arnold* püspök urnál, ki a tanárokat a legnyájasabban fogadni s hozzájuk biztató szavakat intézni kegyeskedett.

Négy izben lengett a gyászlófogó az akadémia épületéről, u. m. néhai Lipovnoki *Lipovniczky István*, nagyvárad i. sz. püspök, *Dr. Pauler Tivadar*, m. kir. igazságügyi miniszter s a m. t. Akadémia másodelnöke, *Kassay Sámuel*, Nagyváradon elhunyt debreczeni jogtanár és *Szűcs János*, a helybeli m. k. illetékkiszabási hivatal főnöke és az államtudományi államvizsgálati bizottság tagjának haláleseteik alkalmából.

A püspök halálakor a következő részvétirat intéztetett a nagyvárad i. sz. káptalanhoz:

Nagyságos és főtisztelendő Káptalan!

Istenben megboldogult néhai lipovnoki *Lipovniczky István* nagyvárad i. sz. püspök ur ő nagyméltóságának gyászos kimulása alkalmából fogadja a nagyságos és főtisztelendő káptalan ugy a magam, mint a vezetésem alatt álló nagyvárad i. kir. jogakadémia tanárainak őszinte mély részvétét. Az örök világosság fényeskedjék a fenkölt lelkipásztornak, ki a reá mért szenvedéseket Isten akaratában való keresztényi megnyugvással türte!

Kelt Nagyváradon, 1885. aug. 15.

Dr. Bozóky Alajos, s. k.,
igazgató.

Az igazságügyi miniszter halála alkalmából a következő részvétirat intéztetett dr. *Pauler Gyula* országos levéltárnok urhoz:
Nagyságos ur!

Országszerte megdöbrentést keltett ama lesujtó hir, hogy nagyméltóságu dr. *Pauler Tivadar*, m. k. igazságügyi miniszter ur ő csász. és apostoli kir. Felsőgének valóságos belső titkos taná-

esosa, a jeles Lipót-rend nagykeresztese, a m. t. Akadémiának hosszú időn át ernyedetlen tevékenységű tagja és másodelnöke, a budapesti m. kir. t. egyetemnek örök dísze, a kitünő államférfi s Magyarország jelen jogász nemzedékének mély tudományú, ragyogó ékesszólású és páratlan mintaképű tanára f. é. ápril hó 30-án elhunyt. A megboldogult a szó teljes értelmében az ország halottja, első sorban mégis Nagyságodat sujtotta az ő halála legérzékenyebben, mert benne a leggyöngédebb édes atyját vesztette el. Megmérhetetlen fájdalmát enyhítse egy ország közrészvéte, melyet ezennel a vezetésem alatt álló nagyvárad kir. jogakadémia tanári kara nevében én is tolmácsolni kívántam. Áldás és béke lebegjen elhunyt jelesünk hamvai fölött!

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Kelt Nagyváradon, 1886. május 2.

*Dr. Bozóky Alajos, s. k.,
igazgató.*

Erre a következő válasz érkezett:

Nagyságos Igazgató ur!

Megilletődve és mély hálával vettem Nagyságodnak két rendbeli f. é. május 2. és 3. kelt nagybecsű levelét, melyben a nagyvárad kir. jogakadémia tanári kara és saját nevében boldogult atyám halála felett kegyes részvétét kifejezni méltóztatott. Fogadja vigasztaló melleg baráti érzessel tele soraiért legőszintébb, legmélyebben érzett köszönetemet és kegyeskedjék e hálás köszönetemet a mélyen tisztelt tanári kar tagjai előtt is tolmácsolni.

Kiváló tiszteletem kifejezése mellett maradtam

Nagyságos Igazgató urnak

Budapest, 1886. június 2

alázatos szolgálja:

Dr. Pauler Gyula, s. k.

V. A tanárok irodalmi működése.

Dr. Bozóky Alajos, igazgató-tanártól megjelent:

1) Megnyitó beszéd az 188⁵/₆. tanév elején, lsd jelen Almanach 7. s k. lapjait.

2) Vécsey Tamás »Institutiói«-nak bírálata a »Századok« 1885. évi deczemberi füzetében.

3) Mit hittek a rómaiak? fölolvasás, Nagyvárad 1886, 18. lap.

Dr. Sipos Árpád, ny. r. tanártól megjelent:

Szemle a bányajogi gyakorlat terén, lsd jelen Almanach 11. s köv. lapjaim (megj. a Jogt. Közlönyben is.)

Dr. Személy Kálmán, ny. r. tanártól megjelent:

1) A nőemánczipáczióról; előadás, a Nagyvárad cz. napilap decz. 25. számában.

2) Az erdő; előadás, a Nagyvárad cz. napilap 1886 apr. 25. számában.

Dr. Nagy Ernő, ny. r. tanártól megjelent :

1) Birálatok, a Budapesti Szemle 1886. évfoly. 9. számában.

2) Courrier Hongrois, La Reforme Sociale. 1886. évf.

Dr. Horváni Gyula, ny. r. tanártól megjelent :

A Mignonette-éset, adalék a végszükség jogához, az 1885. évi Igazságügy 5. füzetében.

Dr. Nemes Imre, magántanártól megjelent :

1) »Ellenbírálat. Concret logikám megbírálása a közoktatási tanács bírálói által.« Megjelent a »Közoktatási egyetemes tanügyi közlöny« IV. évfolyama 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. és 32. számaiban.

2) »Dr. Horváth Cyrill élete és bölesészete« czimű értekezés IV. és V. közleménye a »Magyar Philosophiai Szemle« IV. évfolyama V. és VI. füzetében.

3) »Dr. Cyrill Horváth und sein philosophisches System« a »Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik« czimű németországi (hallei) folyóirat 88. köt. I. füzetében. Ezen értekezés megjelent mint külön lenyomat is.

4) »Téves állítások dr. Pauer Imre urnak dr. Horváth Cyrill fölött tartott emlékbeszédében« a »Magyar Philosophiai Szemle« V. évfolyama II. füzetében.

Dr. Horváni Ferencz, magántanártól megjelent :

A nagyváradai Sz.-László (Püspök)-fürdő gyógyhatása és jövője. Nagyvárad 1885.

A tanárok irodalmi működését a lefolyt évben is lényegesen előmozdította ama szives készség, melylyel a budapesti s a kolozsvári m. k. és a bécsi cs. k. t. egyetemek, úgy nemkülönben a m. nemzeti muzeum könyvtárai a kívánt műveket rendelkezésre bocsátották, a miért e helyen az akadémiai igazgatóság forró köszönetét nyilvánítani kedves kötelességének ismeri.

VI. Ifjusági egyletek.

I. Joghallgatók segélyző egylete.

Elnök : Ujfalussy Géza IV. éves joghallgató.

Alelnök : Tapolcsányi Imre III. éves joghallgató.

Főjegyző : Szőke András III. éves joghallgató.

Aljegyző : Sebestyén Emil, I. éves joghallgató.

Pénztárnok : Novotny Károly II. éves joghallgató.

Ellenőr : Leitgeb Imre II. éves joghallgató.

Bizottmányi tagok:

Ámánt Béla, Böhm Jenő, Popovics Constantin IV. éves, Bartóky József, Pollák Henrik, Sipos Árpád, Weisz Ferencz III. éves, Jezerniczky Dénes, Stépán István II. éves, Fleischer Gyula, Gálbory József és Pável Mihály I. éves joghallgatók.

Az egylet alaptőkéje az év végén 6324 frt 82 kr. volt.

Segélyezésben részesült az első félévben 12, a másodikban 8 joghallgató. Segélyezésre fordított összesen 285 frt.

2. Az önképző-kör.

Elnök: Bartóky József III. éves joghallgató.

Alelnök: Weisz Ferencz II. éves joghallgató.

Főjegyző: Tapolcsányi Imre III. éves joghallgató.

1-ső aljegyző: Korn Lajos I. éves joghallgató.

2-ik aljegyző: Frankó László I. éves joghallgató.

3-ik aljegyző: Lengyel János I. éves joghallgató.

Pénztárnok: Szőke András III. éves joghallgató.

Ellenőr: Vodicska Ferencz III. éves joghallgató.

Könyvtárnok: Gálbory László III. éves joghallgató.

Bizottmányi tagok: Nagy Lajos, Papp Coriolán és Ujfalussy Géza IV. éves, Genthon Ferencz, Novotny Károly és Sipos Árpád II. éves, Leitgeb Imre, Stépán István és Stern József II. éves, Gálbory József, Pável Mihály és Sebestyén Emil I. éves joghallgatók.

A kör két, egyenként 25 francnyi jutalomban részesítendő pályakérdést tűzött ki, u m.:

1) »A rei vindicatio alkalmazhatóságának esetei s egyéb a tulajdon védelmére szolgáló jogeszközökhöz való viszonya.« Beérkezett egy pályamű, mely jutalomra méltónak találtatott. Felbontatván a jeligés levél, szerzőként Tapolcsányi Imre III. éves joghallgató tűnt ki.

2) »Az egyetemleges kötelmeknél nyernek-e szükségkép alkalmazást a regressus és divisio, s ha igen, minő föltételek mellett?« Beérkezett egy pályamű, mely szintén jutalomra méltónak találtatott. Felbontatván a jeligés levél, szerzőként Papp Coriolán János IV. éves joghallgató tűnt ki.

A kör könyvtára a lefolyt évben a következő művekkel gyarapodott, vétel útján: Vécsey T. a római jog külső történelme és institutiói, Pulszky Á. Állambölcsészlet, Földes B. Statistika, Imling K. A végrehajtási törvény magyarázata, Schnierer Gy. A kereskedelmi törvény magyarázata, Hoffmann P. A jog lényege. Ihering: Küzdelem a jogért, Kárpáti, Honvédalbum; ajándék útján: Petrovits Ferencz egyleti tagtól: Erdélyi, Jelenetek az életből, Sarkadi L. egyl. t. Sarkadi, Első hajtás, Gálbory József egyl. t. Hunfalvy, Egyetemes Történelem 3 k.

Az egylet vagyona 1057 frt 85 kr. takarékpénztári könyvecskékben és 310 frt 90 kr. értékű könyvtár.

VII. Akadémiai hallgatók.

1) Beiktatott hallgatók.

N é v		Tan- félév	N é v		Tan- félév
<i>I. évesek a) rendes hallgatók :</i>					
	Bónyi Romul György	1 2		*Rohay Béla	1 2
	Cosma Gábor	1 2		*Seh József	1 2
	Fleischer Gyula	1 2		Stepán István	1 2
	Frankó László	1 2	10	Vogel Dezső	1 2
5	Gálbory József	1 2		*Vrabecz János	1 2
	Géczy Imre	1 2	<i>Allamtudományi tanfolyam a) harmadévesek :</i>		
	Halász Zsigmond	1 2		Begov Árpád	1 2
	*Korn Lajos	1 2		Fleischer Lajos k.	1 2
	Lengyel János	1 2		Gálbory László	1 2
10	Moskovits József	1 2		Genthon Ferencz k.	1 2
	Pavelu Mihály	1 2	5	Leszkay Gyula	1 2
	Petrovits Ferencz	1 2		Nyisztor Adorján k.	1 2
	*Popescu György	1 2		Pollák Henrik	1 2
	Popovits Miklós	1 2		*Popovits Viktor	1 2
15	Schwarz Isidor	1 2		Sarkadi Lajos	1 2
	Schwarz Kálmán k.	1 2	10	Sipos Árpád	1 2
	Schwarz Miksa k.	1 2		Stern József	1 2
	Sebestyén Emil	1 2		Szöke András	1 2
	Singer Miksa	—		*Tapolesányi Imre	1 2
20	*Szombathy György	1 2		Veisz Ferencz	1 2
	Trippon Sándor	1 2	15	Weiszberger Lipót	1 2
	Vajda Mihály	—	<i>b) negyedévesek :</i>		
	Weisz Bernát	1 2		Ámánt Béla	1 2
<i>b) rendkívüliek :</i>				Gruber Géza	1 2
	Auspitz Ármin	1 2		Mezei Ferencz	1 2
25	Casolţan Antal	—		Papp Tivadar	—
<i>II. évesek :</i>				5 Stern Izidor	1 2
	Jezerniczky Dénes k.	1 2	<i>Jogtudományi tanfolyam a) harmadévesek :</i>		
	Kuszli Imre k.	—		*Bartóky József	1 2
	*Lászlóffy Antal	1 2		*Vodicska Ferencz	1 2
	Leitgeb Imre	1 2		Sztán Flóris	—
5	Novotny Károly	1 2			
	Gr. Porcia Aladár k.	—			

N é v		Tan- félév	N é v		Tan- félév
b) negyedévesek :			Popovits Konstantin	1	2
			10 Simon János	1	2
	*Böhm Jenő	1 2	*Ujfalussy Géza	1	2
5	Komlóssy József	1 2	Weinstock Jakab k.	—	—
	Millea Aurél	1 2	Wieland Sándor	1	—
	Nagy Lajos	1 2			
	Papp Coriolán	1 2	Összesen :	69.	

Jegyzetek : A *-gal jelöltek ösztöndíjasok.

A k-val jelöltek katonák.

A kiknek neve mellett tanfélév nincs kitéve, azok elmaradtak.

2) Vizsgálati engedélyt nyertek :

Az I. alapvizsgálatra :

Géczy Imre, joghallgató.

A II. alapvizsgálatra :

Bohus Károly, gyakornok Csabán.

Kolozsvári Seid József, p. ü. igazg. számtiszt Temesvártt.

Mező Károly. k. adóvégrehajtó N.-Károlyban.

5 Oó Lajos, postatiszt Aradon.

Az államtudományi államvizsgálatra :

Éder Gyula, szászvárosi járásbirósági aljegyző.

Kolozsvári Seid József, p. ü. igazg. számtiszt Temesvártt.

Mayer György, p. ü. igazg. számtiszt Temesvártt.

Petrovics Valér, m. k. járásbirósági irnok Temesvártt.

10 Urbányi János, m. k. adótiszt Aradon.

A jogtudományi államvizsgálatra :

Éder Gyula, szászvárosi k. járásbirósági aljegyző.

Kolozsvári Seid József, p. ü. ig. számtiszt Temesvártt.

Menszáros Zoltán, végzett egyetemi joghallgató.

Az intézetet általában látogatók száma tehát 82 volt. A beiktatott nyilvános joghallgatók számánál a múlt évihez képest gyarapodás 2, a vizsgaengedélyt nyert egyének számánál apadás 13, általános apadás tehát 11. A vizsgaengedélyek megadása a jelen tanévben meg lett szoritva.

VIII. A tanárok és az általuk előadott tantárgyak átnézete.

A tanárok neve	Tanító hivatali minőség	Tanszak a	Előadási ny.	Heti órák száma		Észrevétel
				I.	II. félév	
Dr. Bozóky Alajos	Igazgató, ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár.	Római jog (Egyházi jog)	r	14	10	Tanári éveinek száma: 18. (Azelőtt 1 ¹ / ₄ évig a m. k. helytartótanácsnál és a közoktatási m. kir. minisztériumnál szolgált.
Dr. Sipos Árpád	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár, hites köz- és váltó-ügyvéd	Magyar magánjog Osztrák magánjog (Törvénykezési elj.) (Keresk. és váltójog)	a	16	16	Tanári éveinek száma: 16 ¹ / ₂ .
Dr. Molnár Imre	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár.	Nemzetgazdaszat Pénzügytan M. pénzügyi törvények Tételes nemzetközi jog (M. alkotm. és jogtört.)	ta	15	12	Tanári éveinek száma: 17. (Három évig segéd-tanár volt).
Dr. Személy Kálmán	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár.	M. közigazgatási jog Osztrák-magyar birodalom statist. Művelődéstörténet.	ca	11	9	Tanári éveinek száma: 13. (Egy évig segéd-tanár volt.)
Dr. b. Rosner Ervin	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár.	Egyházi jog M. alkotmány- és jogtörténet Európai jogtört.	m	—	9	Tanári éveinek száma: 10.

A tanárok neve	Tanító hivatali minőség	Tanszakma	Előadási ny.		Heti órák száma		Észrevétel
			I.	II.	I.	II.	
			Félév				
Dr. Zsögöd Benő	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár h. ügyvéd	Törvénykezési elj. Keresk. és váltójog (Kolozsvártt)					Tanári éveinek száma: 4½.
Dr. Nagy Ernő	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár	Politika Encyclopaedia Magyar közjog	r		9	10	Tanári éveinek száma: 6.
Dr. Hoványi Gyula	ny. r. tanár, képesített egyetemi magántanár	Jogbölcsezet Büntetőjog	a		13	7	Tanár egy év óta
Dr. Nemes Imre	képesített egyetemi magán-, fő-reáltanodai ny. r. akad. magántanár	Bölcsezet	y		2	2	Itten töltött tanári éveinek száma: 12.
Dr. Hoványi Ferencz	orvostudor egyház-megyei és fürdő-orvos akad. magántanár	Tszéki orvostan Közegészségtan	a		2	4	Tanári éveinek száma: 6½.
Zboray Tamás	képesített főgymn. ny. r. tanár, akad. magántanár.	Közegészségtan	m		2	2	Itteni mtanári 3½ év óta.

IX. Vizsgálatok.

Az 1874. évi Szabályzat 52. §-a értelmében a joghallgatók előmenetelének figyelemmel kísérése szempontjából sűrűen tartattak colloquiumok nemcsak a kötelező, hanem egynémely speciál-collegiumokból is, az összes colloquiumok száma 429 volt.

A jelen 1885/6. tanév folyama alatt letett alap- és államvizsgálatok eredménye pedig a következő:

1885. évi szeptember 1-től 1886. jun. végéig:*)

Letette az	Nyilvános rendes joghallgató	Ministeri engedély folytán	kítüntetéssel	egyhangulag v. szótöbbséggel	nem	felfüggesztett	összesen
Első alapvizsgálatot	20	2	5	12	2	3	22
Második alapvizsgálatot	18	5	3	14	3	3	23
Államtudományi államvizsg.	3	1	—	3	1	—	4
Jogtud. államvizsgálatot	7	—	—	4	—	3	7
Főösszeg	48	8	8	33	6	9	56

A jogtanulók szorgalmának fokozása szempontjából a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur f. évi márczius 19-én 46299—1885. sz. a. kelt szabályrendeletével elrendelni méltóztatott, hogy azon jogtanulók nevei, kik az alap-, s illetőleg államvizsgálatokat kítüntetéssel teszik le, a Budapesti Közlöny- s a közoktatás állapotáról évenként kiadatni szokott ministeri jelentésben leendő közzététel végett hivatalból felterjesztessenek, egyuttal felhatalmazván az intézeti igazgatókat, hogy belátásukhoz képest az illetőknek neveit más alkalmas módon is közzétehessek.

A helybeli kir. jog- és államtudományi kar hallgatói közül kítüntetéssel tették le:

1) Az I. alapvizsgálatot: *Fleischer Gyula, Gálbory József, Korn Lajos, Szombathy György és Weisz Bernát.*

2) A II. alapvizsgálatot: *Leitgeb Imre, Novotny Károly és Vrabcz János.*

*) Jegyzet. Ezen táblás kimutatás az egész tanév alatt letett összes alap- és államvizsgálatok eredményét tünteti föl, melyben a múlt évekről elmaradt pót- és javítóvizsgálatok is befoglaltnak, ellenben a 36. lapon lévő táblázatban csak az idej joghallgatók vizsgálatai vannak feltüntetve.

X. Tananyag.

A felőlelt tananyag részint az 1874. évi szabályzat 14. §-a által előirt s általánosan kötelező főcollegiumokban, részint csak viszonylag kötelező specialcollegiumokban adatott elő.

Minden joghallgató köteles minden félévben hetenkint legalább 20 órát hallgatni, s amennyiben kötelező főcollegiumainak heti óraszám a huszat ki nem meritené, a hiányzó órákat specialcollegiumokkal pótolni.

A specialcollegiumok közül az egész quadriennium alatt okvetetlenül hallgatni kell: a bölcsészetet, a művelődéstörténetet, s az egyetemes történelem legujabbkori részét 4—4 órában.

A) Kötelező tantárgyak:

Első félév.	Első évfolyam	Bevetés a jog- és államtudományokba, 2 óra. Római magánjog (institutiók), 8 óra. Magyar alkotmány és jogtörténet, 7 óra.
	Második évfolyam	Nemzetgazdászat, 6 óra. Magyar magánjog, 5 óra. Joghölesészet, 8 óra.
	Államtudományi tanfolyam	Alkotmányi és kormányzati politika, 5 óra. Magyar közigazgatási jog, 5 óra. Egyházi jog, 4 óra.
	Jogtudományi tanfolyam	Törvénykezési eljárás, 5 óra. Osztrák magánjog, 6 óra. Büntetőjog, 5 óra.
Második félév.	Első évfolyam	Római magánjog (pandekták) 8 óra. Európai jogtörténet, 5 óra.
	Második évfolyam	Tételes nemzetközi jog, 3 óra. Pénzügytan, 4 óra. Magyar magánjog, 5 óra. Magyar közjog, 6 óra
	Államtudományi tanfolyam	Magyar pénzügyi törvények, 5 óra. Az osztrák-magyar monarchia statistikája, 6 óra. Egyházi jog, 4 óra.
	Jogtudományi tanfolyam	Törvénykezési eljárás, 5 óra. Magyar kereskedelmi és váltójog, 6 óra. Büntetőjog, 5 óra.

B) Specialcollegiumok.

Az első félévben 7 tanár tartott hetenkinti 19 órában 11 specialcollegiumot, melyeket 222 joghallgató látogatott, a második félévben pedig szintén 7 tanár hetenkinti 19 órában 11 specialcollegiumot, melyeket 173 joghallgató látogatott.

A specialcollegiumokat a következő táblázat tünteti föl:

A tanár neve	Az előadás tárgya A *-gal jegyzettek ingyenesek	Heti óra szám	Hall- gatók száma
E l s ő f é l é v.			
Bozóky	Római perjog	1	24
»	* Gaius olvasása	1	25
Molnár	* Az adóztatás alapelvei	1	22
»	A nemzetgazdaságtan irodalomtörténete	1	13
Személy	Művelődéstörténet	4	26
»	Statistikai gyakorlatok	2	8
Nagy	A XIX. század politikai története	2	39
»	A politikai tudom. irodalomtörténete	1	17
Nemes	Logika	2	23
Hoványi F.	Törvénytudomány	2	9
Zboray	Államszámviteltan	2	16
M á s o d i k f é l é v.			
Bozóky	Római örökjog	2	24
Személy	Közigazgatási jog	2	20
»	* A szegény-ügy	1	22
Nagy	Közjogi gyakorlatok	2	9
»	A XIX. század politikai története	2	26
Hoványi Gy.	* A jogbölcsezet története	1	13
»	Magánbüntettek	1	9
Nemes	Ethika	2	24
Hoványi F.	Közegészségtan	2	13
»	Törvénytudomány	2	8
Zboray	Államszámviteltan	2	14

Ezen speciálcollegiumok közül Gaius olvasása, a Statistikai gyakorlatok és a Közjogi gyakorlatok n. n. semináriumi oktatásul szolgáltak. Ugyanide sorolandók ama practicumok is, melyeket Bozóky A. igazgató a második félév végén a pandektákból tartott.

XI. A joghallgatók statisztikai átnézete.

Évfolyam		A kötelezett collegiumok óraszáma	A tanulók száma	Anyanyelv szerint					Vallás szerint					A vizsg. eredm.				Tanpénz			Az ösztöndíjasok száma	Az ösztöndíjak összes mennyisége o. é ftkokban	
				magyar	román	német	szerb	lengyel	római kath.	gör. kath.	gör. keleti	hely. hitv.	ágost. hitv.	más vallású	kivétel nélkül	egyszerűen	nem	vizsga nélkül	fizetők	mentesek			
																				1/1			1/2
Első félév	Első évfolyam	19	25	17	8	—	—	—	4	3	8	1	—	9	—	—	—	—	21	1	3	3	185
	Második évfolyam	19	11	11	—	—	—	—	8	1	—	1	1	—	—	—	—	—	8	3	—	4	180
	Államtudományi tanfolyam	14	20	18	2	—	—	—	8	1	2	1	—	8	—	—	—	—	17	2	1	2	115
	Jogtudományi tanfolyam	16	13	9	4	—	—	—	6	2	2	2	—	1	—	—	—	—	5	5	3	5	275
	F ö ö s s z e g	68	69	55	14	—	—	—	26	7	12	5	1	18	—	—	—	—	51	11	7	14	755
Második félév	Első évfolyam	15	22	16	6	—	—	—	4	3	6	1	—	8	5	8	4	5	17	2	3	3	185
	Második évfolyam	18	9	9	—	—	—	—	6	1	—	1	1	3	3	3	1	2	6	3	—	4	180
	Államtudományi tanfolyam	15	19	18	1	—	—	—	8	1	1	1	—	8	—	—	—	19	16	2	1	2	115
	Jogtudományi tanfolyam	16	10	7	3	—	—	—	5	1	2	2	—	—	—	2	2	6	3	5	2	5	275
	F ö ö s s z e g	64	60	50	10	—	—	—	23	6	9	5	1	16	8	13	7	32	42	12	6	14	755

Származás szerint volt:

Aradmegyei 3, Bácsmegyei 1, Baranyamegyei 2, Békésmegyei 5, Bereghmegyei 2, Biharmegyei 36, Csanádmegyei 1, Csongrádmegyei 2, Hajdumegyei 1, Jász-Kun-Szolnokmegyei 2, Krassó-megyei 1, Marmorosmegyei 1, Nógrádmegyei 1, Pestmegyei 1, Sopronmegyei 1, Szabolcsmegyei 3, Szathmármegyei 3, Szebenmegyei 1, Temesmegyei 2, Zemplénmegyei 1, összesen: 69.

XII. Ösztöndij-ügy.

Ösztöndíjt a következő joghallgatók élveztek, u. m.

Az első évfolyamban:

Korn Lajos, Alapy-félét 210 frttal.
Popescu György, Gozsdu-félét 100 frttal.
Szombathy György, Gozsdu-félét 60 frttal.

A második évfolyamban:

Lászlóffy Antal, Jedlicska-Kondé-Szenczy-félét 30 frttal.
5 Rohay Béla, Koháry-félét 150 frttal.
Seh József, Koháry-félét 150 frttal.
Vrabecz János, Jedlicska-Kondé-Szenczy-félét 30 frttal.

Az államtudományi tanfolyamban:

Popovits Viktor, Gozsdu-félét 200 frttal.
Tapolcsányi Imre, Jedlicska-Kondé-Szenczy-félét 30 frttal.

A jogtudományi tanfolyamban:

10 Bartóky József, Jettim-félét 80 frttal.
Böhm Jenő, Alapy-félét 210 frttal.
Kömlössy József, Jedlicska-Kondé-Szenczy-félét 30 frttal.
Ujfalussy Géza, Jedlicska-Kondé-Szenczy-félét 30 frttal.

Végzett joghallgató:

15 Márkus László, Mária-Terézia-félét 150 frttal.

A f. tanévben érkezett le a Fogarassy-alapítványról készült újabb alapító levél is a nagym. vallás és közoktatási m. kir. minister ur jóváhagyásával ellátva.

Az 188³/₄. évi Almanach 28—34. lapjain közölt alapítólevelekhez tehát még a következő sorakozik:

4. Alapító levél.

Néhai Fogarassy Mihály, mint a nagyváradi kir. Akademia egykori prodirectora az $\frac{1}{4}$. alatt hiteles másolatban mellékelt alapító levél tanúsága szerint 1846. évi mártius 25-én 1000, mondd ezer váltó forintnyi alapítványt tett oly czélból, hogy ezen tőkének kamatai fölváltva az egyik évben egy bölcsészeti, a másik évben egy joghallgatónak adassanak ösztöndíjképen.

Miután az 1848. évig fenállott kir. Akademiánál létezett bölcsészeti tanfolyam ez időszerint a nagyságos és főtisztelendő prémontrei kanonok-rend gondjaira bízott nagyváradi kath. főgymnasiumban mint ennek 7. és 8. osztálya van bekebelezve, ellenben a régi jogi tanfolyam a mostani négy évfolyamu önnálló kir. jogakademiában bírja folytatását, annál fogva czélszerűnek találtatott, hogy a fentebbi alapítványi tőke, mely ez idő szerint 420 frtot tesz, osztrák értékben, ketté osztassék, mi 1883. évi augusztus 29-én meg is történt és a nagym. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium 1884. évi február hó 16-án 5779. sz. a. kelt magas rendeletével helybenhagyott.

Igy tehát jelenleg mindegyik tanintézetnek van kizárólag az ő tulajdonát képező 210 mondd készáltiz osztrák értékű forintnyi Fogarassy-Mihály-féle ösztöndíj-alapítványa, melynek kamatai ösztöndíj-képen minden második évben a b. e. nemes szivü alapító szándékához képest a tanári kar meghallgatása mellett egy római katolikus vallásu, kifogástalan magaviseletü, jeles előmenetelü szegény ifjunak lesznek adományozandók.

Az alaptőke rendes kamatoztatásáról a tanintézeti igazgató tartozik gondoskodni, a ki minden tanév végén a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. ministeriumhoz rendes számadást köteles felterjeszteni. A pénz vagy valamely jóhitelü helybeli takarékpénztárban helyezendő el, vagy jól kamatozó magyar állam-papirokba fektetendő.

Ha valamikor a két tanintézet egyike, vagy másika, vagy mindkettő létezni megszűnnék, a n.-várad i. sz. püspöknek tartatik fön ama jog, hogy a megszűnt intézet vagy intézeteknek ösztöndíj-alapjáról belátásához képest rendelkezhezzék s illetőleg, hogy az ösztöndíj-alapot hason rendeltetés mellett más tanintézetre ruházhassa át.

Minek hitelül kiállittatott a jelen alapító levél külön a nagyváradi kir. jogakademia s külön a nagyváradi prémontrei főgymnasium részére három-három, összesen hat példányban, melyek közül egy-egy az illető tanintézet levéltárában, egy-egy a nagyváradi i. sz. püspökség. egy-egy a nagyméltóságú vallás és

közoktatási m. kir. ministerium levéltárában tétetett le megör-
zés végett.

Kelt Nagyváradon, 1884. márcz. 31.

Előttünk :

Dr. Bozóky Alajos, s. k.
kir. jogakadémiai igazgató.

Várszély Ármin, s. k.
főgymn. igazgató.

Lipovniczky István, s. k.
n.-váradai l. sz. püspök.

(P. H.)

27036
1884. szám.

Jóváhagyom.

Budapesten, 1885. decz. 2-án.

(P. H.)

Trefort. s. k.

·/. Másolat másolatáról. Ad majorem Dei Gloriam. Infrascriptus memoriae commendo, quibus expedit universis. Imminente tempore, ut in sequelam benignae Nominationis Regiae munus prodirectoris, quod in regia Magno-Varadinensi Academia per octo fere annos gessi, cum novo penes regiam hungaricam Universitatem mihi clementer collato Facultatis Theologicae Directoris ac Praesidis munere commutandum habeam, ne gesti penes praefatam Academiam officii memoria oblitteretur ac ut iuvenes academici beneficentiae, quam in illos, qua ipsorum prodirector exercui, perpetuo fierent participes, constitui apud me: titulo piae foundationis Academiae Magno-Varadinensi in dotem perpetuam mille florenos valutales, seu quadringentos in bona argentea moneta addicere ac donare eum in scopum, ut huius annuus census quotannis uni pauperioris sortis juveni studioso catholicae caeteroquin religionis, qui pietate, religiosa et morum probitate prae caeteris eminuerit, una tamen etiam e studiis omnibus laudabilem profectum fecerit, titulo stipendii sub meo nomine venientis detur, et exsolvatur, eo quidem modo ut cum mea intentio sit paupertati subvenire ac pietatem religiosam morumque integritatem fovere, in conferendo hoc stipendio seposito omni affectu vel inclinatione, nulli nisi qui dotibus superius designatis prae caeteris eminuerit praeferentiam dari velim; selectum vero talis juvenis consessui academico concedens statuo, ut occasione censurae morum prodirector academicus, sive praeses consensualis aliquos pro suo iudicio dignos proponat, e quibus votorum pluralitate consessus unum caeteris praestantiorum seligat, electio autem per turnum uno anno e philosophica, altero e juridica facultate fiat. Si vero quis ita caeteris eminuerit, ut exceptionem in eius favorem fieri consessus consultum putet, haud faciet meae intentioni adversum.

Praedesignata autem per me haec pia fundatio cum caeteris regiae Academiae Capitalibus pro pauperibus studiosis fundatis erga reddendas desuper rationes administretur. Datum Magno-Varadini anno incarnationis Dominicæ millesimo octingentesimo quadragesimo sexto, in festo annuntiationis Beatae Mariae Virginis. — Michael Fogarassy m. p. electus episcopus scuttariensis, Cath. Eccl. M.-Varadiensis Canonicus, hucdum regiae Academiae Prodirector. (L. S.)

Másolat hitelül :

Budapest, 1882. decz. 27.

(P. H.)

Dr. Pauler Gyula, s. k.
orsz. levéltárnok.

Másolat hitelül

Nagyváradon, 1884. márcz. 31.

(P. H.)

Dr. Bozóky Alajos, s. k.
igazgató.

XIII. A tandíj alól egészen s félig felmentettek kimutatása.

É v f o l y a m		egészen	félig	frt	kr.
Az I. félévben	Az I. évfolyamban	1	3	60	—
	A II. évfolyamban	3	—	66	—
	Az államtudományiban	2	1	51	50
	A jogtudományiban	5	3	130	—
	Összesen :	11	7	307	50
A II. félévben	Az I. évfolyamban	2	3	59	50
	A II. évfolyamban	3	—	66	—
	Az államtudományiban	2	1	51	50
	A jogtudományiban	5	2	126	—
	Összesen :	12	6	303	—

Az egész évben tehát 36 joghallgatónak 610 frt 50 kr tandíj engedtetett el. Három első, két második évi, 1 állam- és 3 jogtudományi tanfolyambeli joghallgató tandíjfizetés nélkül kimaradt.

Az ösztöndíjak, segélyegyleti díjak s elengedett tandíjak együttvéve 2545 frt 50 krra rugtak.

XIV. Akadémiai könyvtár.

A könyvtárt az idén is sűrűen használták, névszerint a jogtanári kar, valamint a helybeli prémontrei főgymnasium és főreál-tanoda tanári testületeinek tagjai és még igen számosan a helybeli értelmiséghez tartozó egyének, több ízben a kolozsvári m. k. t. egyetem tanárai is, számszerint 214 egyén 535 művet vett kölcsön 950 kötetben.

Az idei gyarapodás is igen örvendetesnek mondható, amennyiben nemcsak vétel, hanem számos helyről érkezett ajándékok által is szaporodott, nemkülönbén az 1876. évi június 15-én elhunyt *Turcsányi Vincze*, nagyváradi jogtanár könyvtára is az idén olvasztott be az akadémia könyvtárába; a végleges rendezés szerint néhai Turcsányi V. könyvtára 430 művel 657 kötetben és 307 frt 31 kr. (közjegyzői becslés szerinti) értékben vétetett föl.

I. *Vétel*: A) Folyóiratok 1) Allgemeine Bibliografie 1886. 2) Budapesti Közlöny 1886. I. II. 3) Nemzet 1886. 4) M. Igazságügy, 24. 25. k. 4) Jogtudományi közlöny és melléklete (Curiai határozatok) 1886. 2 köt. 6) Nemzetgazdasági Szemle 1886. 7) Budapesti Szemle 43—46, 4 köt. 8) Századok 1886. 9) Grünhut, Zeitschrift f. Privat & öffentliches Recht XIII. k. 10) Zeitschrift f. ges. Staatswissenschaft 1886. 11) Jahrb. f. Nationalökonomie XI. XII. 2. k. 12) Revue de droit international 1886. 13) Jahrb. f. Dogmatik d. röm. R. 24. köt. 14) Krit. Vierteljahrschrift. 28. k. 15) Archiv f. kath. Kirchenrecht 54—55 2 köt. 16) M. tört. Életrajzok 1885/6. 17) Magy. közigazgatás 1886. 18) A haza és a külföld II. 19) M. Philosophiai Szemle 1885. 20) Művészeti Ipar 1885/6. 21) Magy. Könyvszemle, 1883—1885, 3 köt. 22) M. Jogászegylet kiadványai 1885—1886 2 köt.

B) Könyvek: 1) Magyarországi Rendeletk. Tára 1885. 2) Országos Törvények 1885. 3) Orsz. Törvénytár. 4) Verhandlungen des 17. deutschen Juristentages, 2 köt. 5) Gesamtbericht üb. die Thätigkeit des deutschen Juristentages 1860—1885. 6) Magyarország közigazg. térképe. 7) Petrik M. Könyvészet 1860—1875. 2 köt. 8) Petrovsky József, M. közigazgatás kézikönyve I. II. 9) K. Nagy Sándor, Bihar megye Földrajza, 10) Dante-Szász. Divina Comedia. 11) Carthy-Szász, Anglia tört. I. 12) Thierry-Öreg, Elbeszélések a római történetből. 13) Thierry-Öreg, Alarik. 14) Vámbery, Török faj. 15) Krafft-Ebing, Törvényszéki elmekórtan. 16) Taine-Csiky, Angol irodalom története IV. V. 17) Bozóky, Római világ, II. 18) P. Thewrewk Emil, Anacreon. 19) Csengery, Cicero, A kötelességekről. 20) Fekete, Büntető eljárás. 21) Kónyi M., Deák F. beszédjei. 22) Hunfalvy, Egyetemes földrajz I. II. 23) Leonhardt, Osztr. magyar bank igazgatása, 24) Frary, A latin nyelv kérdése. 25) Schrörs, Hincmar Erzbischof 26) Schralek, Ehescheidung des Königs Lothar. 27) Hensler, Institutionen des deutschen Privatrechts I. 28) Amann, Berechnung der Falcidia. 29) Westlake, Lehrb. des internationalen Privatrechtes, 30) Marczali, Magy. tört. küt.

fők. 31) Daller, Der Irrthum. 32) Padeletti, Röm. Rechtsgeschichte. 33) Bochkor, Államszámviteltan. 34) Bethmann-Hohlweg, Das 20. Buch d. Pandekten. 35) Pernice, Labeo. 36) Bozóky, Institutiók. 4-ik kiadás. 37) Vécsey, Római jog. 38) Schnierer Bűntető törvény. 39) Mandowski, Hundert Stellen aus d. Corpus-Juris. 40) Asser, Das internationale Privatrecht. 41) Zoeller, Röm. Staats u. Rechts-alterthümer. 42) Zrodowski, Röm. Privatrecht II. 43) Pulszky, Joghölesészet. 44) Schnierer, Bűntetőjog ált. tanai. 45) Marquardt, Privatleben der Römer. 2 köt. 46) Gierke, Untersuchungen zur deutschen Staats & Rechtsgeschichte, 47) Dr. Jhering, Magánjogi esetek. 48) Erneceius, Suspensivbedingung. 49) Corpus Iuris Civilis II. 50) Eisele, de Conditione. 51) Adickes, Zur Lehre v. d. Bedingungen. 52) Wendt, Die Lehre von den bedingten Rechtsgeschäften. 53) Wendt, Reuerecht & Gebundenheit. 54) Wiesealm, de impedimento cultus disparitatis. 55) Exner, Die Lehre vom Rechtserwerb durch Tradition. 56) Tassy, A magyar pénzügyi jog vezérfonala I. 57) Goudsmit-Sutro, die Veroneserhandschrift 58) Lenz, Das Recht des Besitzes. 59) Meyer, Strafrecht. 60) Lassen, Rechtsphilosophie. 61) Glaser, Strafprozess. 62) Kovács P. Közigazgatási jog. 63) Cserni, Csillagos ég. 64) Ferron, Division de pouvoir. 65) Tisza Kálmán miniszterelnökségének tizedik évfordulóján tartott ünnepélyek. 66) Sieye, Traité sur l'adultère. 67) Schling, Die Wirkungen der Geschlechtsgemeinschaft auf die Ehe. 68) Munch, Aufschlüsse üb. d. päpstliche Archiv. 69) Geyer, Handbuch des Strafprozessrechtes. 70) Pór, Ipolyi A. váradi püspök élete és munkái vázolata.

II. *Ajándékok.* A) folyóiratok: 1) A nm. m. k. honvédelmi ministertől: Rendeleti közlöny 1885. 2) A nm. m. k. pénzügyi miniszertől: Pénzügyi közlöny 1885. 3) A nm. földművelés, ipar és kereskedelemügyi miniszertől: Közgazdasági Értesítő 1886. 4) Budapest fővárosának statistikai hivatalától: Stat. havi füzetek és Bulletin hebdomadaire de statistique internationale 1885. 5) Dr. Bozóky Alajos igazgatótól: Nagyvárad 1885: II. 1886: 1. 2 köt. 6) A nm. vallás és közoktatási m. k. miniszertől: Gubernatis: Revue internationale 5—10. 6 köt.

B) Könyvek: A nm. vallás- és közoktatási m. k. miniszertől 1) Jelentés a hazai közoktatás állapotáról. 2) Jelentés az orsz. tanítói nyugdíjalapról 1883. 1884. 2 köt. 3) A m. kir. távirtda fejlődése 1885. 4) A m. kir. posta fejlődése 1885. 5) Quellen zur Gesch. der Stadt Kronstadt. 6) Keleti, A Balkán félsziget. 7) Catalog der internationalen Abtheilung der ung. Landesausstellung 1885. 8) Exposition nat. de Budapest 2 k. 9) Komló- és árpa-kiállítás. 10) Hizott sertés kiállítás katalogusa. 11) Keleti pavillon katalogusa. 12) Nemzetközi osztály katalogusa. 13) Szőlőkiállítás katalogusa. 14) Tenyészjuh-kiállítás katalogusa. 15) Nemzetközi gyümölcs-kiállítás katalogusa. 16) Országos kiállítás főkatalogusa 2 köt. 17) Munka-kiállítás katalogusa 2 köt. 18) Hizott marha-kiál-

litás katalogusa. 19) Nemzetközi baromfi-kiállítás katalogusa. 20) Nyári virág és zöldség-kiállítás katalogusa 3. k. 21) Élő méhek kiállításának katalogusa. 22) Tenyészsertés-kiállítás katalogusa 2 köt. 23) Erdészeti kiállítás katalogusa. 2 köt. 24) Tanügyi kiállítás katalogusa. 25) Bányászati s kohászati kiállítás katalogusa. 26) Lókiállítási katalogus. 27) Gelléri, kiállítási kalauz. 28) Balogh, kiállítási kalauz. 29) Kiállításon kitüntetett közreműködők jegyzéke. 30) Vargha Gyula, Magyarország pénzüntézetei.

A nm. m. k. igazságügyi minisztertől: 31) Az általános m. magánjogi törvénykönyv tervezetének tárgyalási jegyzőkönyve.

A nm. m. kir. belügyminisztertől: 32) Jelentés a közegészségi állapotról 1877—1882. 5 köt.

A nm. kalocsai érsektől: 33) A kath. iskolaügy Magyarországon III.

A m. k. földtani intézettől: 34) Kiállítási tárgyainak katalogusa.

Az országos statistikai hivataltól: 35) Jekelfalussy, malomipar. 36) Findura, a stat. hivatal könyvtárának címjegyzéke. 37) Jekelfalussy háziipar. 38) Magyarország áruforgalma 1885. 39) Statistikai Évkönyv 1875, 1876—1878, 1881. 6 köt.

Az 1884. országgyűlés főrendi házától: 40) Napló I. 41) Irományok 1. 2CU Cluj / Central University Library Cluj

A m. t. Akademiától: 42) Almanach 1886. 43) Szilágyi, Lincki béke. 44) Fejérpataky, Régi számadáskönyvek. 45) Szentkláray Jenő, Dunai hajóhadak. 46) Dankó, A francia könyvdisz. 47) Nyáry A. Heraldika. 48) Lászlófalvy, Magyarországi török kincstári defterek. 49) Régi magyar költők tára V. 50) Nyelvemléktár 12. 13. 51) Hellebrand, m. t. Akademia könyvtárának ősnymtatványai. 52) Történettudományi Értekezések X. k. 53) Irodalomtörténeti emlékek I. k. 54) Duka T. Körösi Csoma Sándor dolgozatai. 55) Miháلكovics G., A gerinces állatok kiválasztó- és ivarszervei. 56) Majláth B., Az 1642. évi szőnyi békekötés története. 57) Thaly K., A székesi gf. Bercsényi-család I. 58) Nemzetgazdaságtudományi értekezések I. 59) Mathem. és term. tudományi Értesítő. I. II. 60) Emlékbeszédek a m. t. akad. tagjai fölött I. 61) M. Florianus, Chronica minora.

A bécsi cs. k. t. Akademiától: 62) Sitzungsberichte 105. 109. 5 köt. 63) Fontes rerum Austriacarum 44. k. 64) Denkschriften d. k. k. Akademie 34. 35. 2 k.

A fővárosi statisztikai hivataltól: 65) Körösy, Budapest építkezései 1875—1884. 66) Körösi, A fővárosi stat. hivatal kiállítási katalogusa.

Dr. Bozóky Alajos igazgatótól: 67) Révay, Irodalmi bajok. 68) Bozóky, Mit hittek a rómaiak? 69) Török K. Emlékirat a szegedi kir. kerületi börtön és kir. törvényszéki fogházakról.

III. Néhai *Turcsányi Vincze* nagyváradai jogtanár hagyatékából :

- 1) **A**egidi, Staatsarchiv 1863—4. 4 köt. 2) A magyar földhitelezet alapszabályai. 3) Az egyházi javak szabályozásáról. 4) Az 1867-ik évi kiegészés. 5) A német hívség, vagy Bécs polgarai a franczia hadban. 6) A keresztény anyaszentegyház tört. 7) A társaságnak eredete (kézirat) 8) Gf. B. D. A nemzeti jólétről. 9) Aktenstücke zur Gesch. des ung. Schutzvereines, 10) Ahrens, Naturrecht. 11) Alm. Die Urtheile heidnischer u. jüdischer Schriftsteller über Jesus. 12) Aliquid ad rationes juris prudentiae. 13) Allgem. Gesetz üb. die Verbrechen. 14) Anti-Urbér-váltáság. 15) Antalfy J. M. váltó és kereskedelmi törvény. 16) Anzeigen aus den Erbländern, 6 köt. 17) Analysis repraesentationis. 18) Apáthy I. váltójogtan 19) Apáthy, Polg. tkezési rendtartás. 20) Apáthy, M. Váltóeljárás. 21) Arntzenio. Historia romana. 22) Articuli Diaetales 1715. 2 köt. 23) Articuli Praelatorum et Nobilium Regni Hungariae 1790. 24) Aszalay I. Index Tripartiti et Decreti R. H. 25) Austriae 2 köt. 26) Ausztriai concordatum fölvilágosítása. 27) **B**alassa P. Scriptores rerum Hung. 28) Bajza, Világtörténet. 29) Bajza, Ellenőr. 30) Barsi, Népesedési mozgalom. 31) Baudrilard, Politikai Gazdaság kézi könyve, 32) Bayr, Oesterreichische Flüchtlinge. 33) Beke, Principia Politiae, Commerciae et rei acariae. 34) Beöthy L. Kereskedelem. 35) Beöthy Zs. Elemi magyar közjog. 36) Beccaria, Verbrechen & Strafen. 37) Bentham Jeremiás, Polg. és bünt. törvényhozási értekezések 2 péld. 4 köt. 38) Bencsik, Repertorium Juris publici. 39) Begründung d. Successionsansprüche auf Schleswig-Holstein. 40) Berzeviczy, de commercio et industria Hung. 41) Berzeviczy, de conditione et indole rusticorum in Hungaria (kézirat). 42) Bélyegtörvény ismertetése. 43) Bélyegtörvény magyarázata. 44) Bekelházy, Igaz-e, hogy mindenben hátra vagyunk. 2 péld. 2 köt. 45) Bielfeld, Lehrbegriff d. Staatskunst, 3 köt. 46) Blanc, Reform der Arbeit. 47) Blumenbach, Neuestes Gemälde der oest. Monarchie 3 köt. 48) Blaschke, das oest. Wechselrecht. 49) Blumschli-Acsády, az államjog és politika története. 50) Boesor, Magyarország történelme 3 köt. 51) Boehmer, Introductio in jus publicum. 52) Bolla, Historia univers, 3 köt. 53) Bonfinii Rerum Hungaricarum Decades. 54) Bozóky A. A börtönügy legújabb haladásai. 55) Bozóky A., A jogi személyekről. 56) Bozóky A., Institutiók. 57) Bozóky A., Egyházi jog. 58) Brachelli, die Staaten Europas. 59) Breviarium Romanum. 60) Brezanoczy, Instit. juris eccles. 61) Brunnemann, De jure eccles. 62) Desewffy és Szenvey, Budapesti Híradó 1846—1847. 4 köt. 63) Budai Ezsaiás, P. Terentii Comoediae I. 64) Budai Ezsaiás közönséges historia II. 65) Bülow, Die polit. Verhältnisse der europ. Staaten. 66) 1852. Büntetőtörvény. 67) **C**amera obscura. 68) Carpzov, Practicae Novae Rer. Criminalium pars III. 69) Codex

der neuen Gesetze für das Kronland Ungarn, 2 köt, 70) Code Napoleon. 71) Communeux de Paris. 72) Compendium Juris Naturae Gentium (kézirat). 73) Contzen, Nationalökonomie. 74) Criscelli, Memoire. 75) Cherrier, Egyházi jog. 2 köt. 76) Cherrier, Közegyháztörténet. 77) Cziráky-Hegedüs, M. közjog. 78) Czernig, Stat-Handbüchlein f. d. oest. M. 79) Czövek I. Bonaparte elutazása. 80) Csáky, Horologium principum. 81) Csaplovits, Problemata juridica 2 péld. 2 köt. 82) Csaplovits, England u. Ungarn. 83) Császár, A magyar váltójog. 84) Csatsko, Büntetőjogi elméletek 2 köt. 85) Csatsko, A tiszta természeti jog. 86) Csillag, Régi m. alkotmány. 87) **D**eresényi, tanulmányok a kommuniszmusnak egy humánus ellenszeréről 88) Deutschkatholische Kirche. 89) Desewffy, Alföldi levelek. 90) Desewffy, üb. d. Credit. 91) Desewffy, A magyar vám és kereskedési ügy. 92) Descriptio Criminalium processuum. 93) Dienes, Erdély történelme. 94) Dombi, Údvösséges fürdők. 95) Das Duell. 96) **E**gy rabnak a sajtószabadságróli nézetei. 97) Egyet. magyar encyclopaedia 12 köt. 98) Elementa jurisprudentiae hungaricae. 99) Elmékedések a házasságügyre vonatkozó kir. rendelésről. 100) Engel, Monumenta Ungarica. 101) B. Eötvös J. Kelet népe és Pesti Hirlap. 102) B. Eötvös, Reform. 103) Epitome institut. iuris hung. priv. 2 köt. 104) Eras, Der Zwangsstaat. 105) Erdélyi, Nemzeti iparunk. 106) Értekezés a szász nemzet eredetéről. 107) Europaeische Parlamentchronik. 108) Exner, Beitr. zur Gesch. der Gewerbe & Erfindungen Oestr. 109) **F.** S. Deductiones actionum hominum et civis. 110) Faber, Comp. Statisticae 2 köt. 111) Faschinei A. Controversiarum iuris libri XIII. 112) Fallati, Einleitung in die Statistik. 113) Farkas, Azon pátens felől, mely Bécsben kelt 20. februáriusban 1811. 114) Farkas, Hitelbank terve. 115) Fejér G. Commentarii Hist. 116) Fessler Atila, König d. Hunnen. 117) Fessler, Rückblicke auf seine 70 jährige Pilgerfahrt. 118) Fessler, Matthias Corvinus, König v. Hungarn 2 köt. 119) Fényes, Magyarország statistikája. 120) Fényes, Az austriai birod. statistikája. 121) Figueiredo, Le Portugal. 122) Filangieri, Syst. der Gesetzgebung 7 k. 123) Fogarassy J., M. Váltójogtan. 124) Fogarassy J., Magyarhoni magános Törvénytudomány. 125) Fogarassy J., Diákmagyar műszókönyv. 126) Fogarassy J., helyegytörvény 2 péld. 127) Fogarassy J., A magyar új polg. perrendtartás. 128) Fogarassy, Törvénykezési kalauz. 129) Otrokocsi Foris Francisci E. Iphikon seu Pacis Consilium. 130) Forstner, Notae in libros Annal. Corn. Taciti 1662. 131) Fort, Wechselkunde, Münzwesen. 132) Fränzl, Statistik 5 köt. 133.) M. Fronii Statuta jurium municipalium Saxonum. 134) **G**ánóczy, Libellus castigatus. 135) Garay J., Szent László. 136) Gatt, Anleit. zur Erlernung der engl. Sprache, 137) Gerlóczy, Észjogtan. 138) Gneist-Takács, A jogi állam. 139) Hugo Grotius, de jure belli et pacis 1663. 2 péld. 2 köt. 140) Hugo Grotius, de jure belli et pacis 1773. 2 köt.

141) Grossing, Ius publicum hungaricum. 142) Grusz, Ius priv. Hung. 143) Haimberger, Ius Romanum I - IV. 2 köt. 144) Hain, Handb. der Statistik des oest. Kaiserstaates. 145) Hannoldus, De iure et iustitia 3 köt. 146) Haushofer, Statistik. 147) Havas, A magyar szent korona országainak államszervezete és közigazgatása. 148) Ház és földadó. 149) Hegedüs, M. közjog 3-ik kiadás. 150) Heineccii Antiquitatum Romanarum Syntagma. 151) Heineccii Elementa iuris naturae. 152) Hoinzen, Die Opposition. 153) Hellen classicusok. 154) Hempel-Saphir, Elementa Anatomiae 2 köt. 155) Henfner, Introductio in oeconomiam politicam. 156) Hetilap 1846/7. 2 köt. 157) Hindenburg, Syst. Iuris Romani hodie usitati. 158) Hingenau, Handb. der Bergrechtskunde. 159) Hirsch-Fassel, Mos-rabbin. Strafgesetz u. Gerichtsverfahren. 160) Hollód, Conamina Regum apostol. de Augusta Domo Austriaca. 161) Homonnai, Római történetek. 162) Horváth Mih. Párhuzam a magyar nemzet és Európa népei között. 163) Horváth M. Az ipar és kereskedelem tört. Magyarországon. 164) Horváth J., Magyarország gyökere régi nemzetségei. 165) Hunfalvy, Európa államainak statistikája. 166) Hunfalvy, M. osztr. monarch. statist. 167) Hunfalvy, Bányászat és ipar. 168) Huszty St. Iurisprudentia practica in ius Hungaricum composita. 169) Huszty St. Commentarius novus in ius Hungaricum. 170) Ideigl. törvénykezési szabályok 2 péld. 171) Az 1850. évi illeték és bélyegtörvény. 172) Inscriptiones sacrosanctae vetustatis, Ingolstadt 1534. 173) Istvánffy M., Hist. Regni Hung. 174) Jászay P., A m. nemzet napjai. 175) Jog- és államt. folyóirat 1871. 176) Jony, La morale appliquée a la Politique 177) Józsika M., Irány. 178) Jurjevich, Institut. iuris Metallici. 179) Jurjevich, Theoria Statisticae. 180) Kállay A. Árny és fényképek. 181) Karádfy és Rátkay, Kossuth parlamenti élete. 182) Karvasy, Pénzügyi tudomány. 183) Karvasy, Alkotm. politika. 184) Karvasy, Váltójogtan. 185) Karvasy, Politikai tudományok. 186) Kassay, M magánjog. 187) Kassay, M. közigazgatási törvények. 188) Kassics, Directorium juratorum. 189) Kath. Kirchenreform 1845—46. 190) Katona, Hist. pragm. hung. 2 köt. 191) Kautz, Bank u. Börsenwesen. 192) Kautz, Nemzetg. 3. kiad. I. 193) Kautz, Nemzetg. és Pénzügytan 2-ik kiad. 2 köt. 194) Kautz, Társulási intézmények. 195) Kazinczy G. Mátyás király. 196) Kecskeméthy, gf. Széchenyi utolsó éveit. 197) Keleti, Mezőgazdasági termelés. 198) Keleti, Hazánk és Népe. 199) Kéler, De processu Concursuali pro Regno H. 200) Kelemen, Ius hungaricum 4 köt. 201) Keller, D. deutsche Reich & der norddeutsche Bund. 202) Kemény Zs., Korteskedés és ellenszerei, 203) Kemény Zs., Még egy szó a forradalom után. 204) Kenessey, Mezőgazdasági munkaerőkalmitás. 205) Kereskedési Szemléletek. 206) Kesselbauer, Észrevételek a tokaji borokról. 207) Kirbach, Chemie & Mineralogie der Gewerbskunde 3 köt. 208) Kisérletek a jog- és államtudományok köréből (nagyváradi jogász-önképző

kör). 209) Khlósz, Praxis seu forma processualis fori spiritualis in Hungaria 2 péld. 210) Klüber, Europacisches Völkerrecht. 211) Kohen, parlamentarische Verfassung Englands. 212) Kollár, Extractus §§-orum (kézirat). 213) Komers, Abriss der Nationalökonomie. 214) Konek, Ausztria-magyar birod. statistikája, 2 kiad. 215) Konek, Köz- és magánjótékonyosság. 216) Konek, Statistika elmélete. 217) Koppi, ius electionis. 218) Korbuly, Magyarország közbjoga. 219) Kogler, Az ausztriai pénzügyi törvényisme. 220) Kovács F., Statistika. 221) Kovách Pál és Sándor, A magyarhoni törvényhozás történeti vázolata. 222) Kovács J., A magyar koronának rövid summája. 223) Kovács B. és Sólyom Fekete F., A közönséges egyházjog elemei. 224) Kovachich M. Gy. Institutum diplomatico-historicum Hungariae. 225) Kovachich M. Gy. Notitia politica, historica, topographica inelyti comitatus Ugochiensis. 226) Kovachich M. Gy. Novae Ungariae Periodi. 227) Kölcsey F. Országgy. és megyei beszédek. 228) Körmöczy, Korkérdések. 229) Kőváry L. Erdély Statistikája. 230) Kriminalgeschichten. 231) Kubinyi A. Enchiridion Lexici Iuris, revis. Ioann. Csaplovics. 232) **L**e spectateur 8 köt. 233). La Hongrie et le droit public Autrichien. 234) Ladányi G., A magyar alkotm. II. 235) Lampe, Historia eccles. reformatae in Hungaria. 236) Lánér F., A statistika elmélete. 237) Lamartine, Histoire de la Revolution de 1848. 238) Ledniczky M. Jogi bélyegpátens. 239) Legum Decimalium R. H. Discussio. 240) Liphay S, Az ellenzék sérelmei. 241) Lipsii Monita et Exempla Politica 1638. 242) Llorenti, Die Päpste, 2 köt. 243) Löning-Bluntschli Staatswörterbuch, 3 köt. 244) Lonovics I. Népszerű egyházi archaeologia, 3 köt. 245) **M**achet R., Institutiones Iuris Civilis et Canonici. 246) Machtstellung & Streitkraft etc. 247) Magyar szózatok, 2 péld. 248) Magyarországi hitbizományok. 249) Maine Sumner-Pulszky, A jog őskora. 250) Manuale Iurisperitorum Ungariae. 251) Manuale procuratorum et causantium. 252) Manuscriptum de Processu Civili et Criminali. 253) Mariska V., Pénzügytan. 254) Mariska V. M. Pénzügyi törvényisme. 255) Martini, Positiones de iure civitatis. I. 256) Martini, de lege naturali 2 péld. 257) Moskovics, Egyetemes történetek. 258) Matlekovits, Nemzetgazdaságtan. 259) Matlekovits. Pénzügy és államháztartás. 260) Matlekovits, Pénzügytan. 261) May Erskine, Az angol parlament. 262) Michnay E. Statistika, 263) Miller F., Statistica. 264) Miller F. Pristaldus. 265) Miller F., Dissertatio inauguralis historico-critica de iure Andreae III. 266) Miscellanea juridico-moralia in decidendis conscientiae casibus (kézirat). 267) Möhler, egyházjogi repertorium. 268) Mohl R., Az államtudományok encyclopaediája. 269) **N**agy L. Notitiae statisticae R. H. 2 köt. 270) K. Nagy D. Magyarországi váltótörvény. 271) Nemzetgazdasági Szemle 1874. 272) Notice sur l'empire des Japan, Yokohama 1873. 273) **O**fficieller Kunstkatalog. 274) Okmánygyűjtemény bányászati ügyre vonatkozólag 275) Ökröss B.

Ált. polg. magánjog 2 köt. 276) Oláh M. Önügyvéd. 277) Oláh M. Hungaria et Atila. 278) Orosz J. Ungarns gesetzbender Körper im J. 1830. 279) Ordo Criminalis. 280) Origine M. Esquisse de la philosophie democratique. 281) Ordo Judiciarius pro Tribunalibus R. H. 282) **P.** E. A nemzet vagyonáról. 283) Pachmann, Lehrb. d. Kirchenrechts 3 köt. 284) Pálfi A., Márczius 15-ike. 285) Palgrave-Csernatony, Képek az angol alsóház történetéből. 286) Palma, Notitia Rerum Hungaricarum 3 köt. 287) Palma Notitia, Rerum Hungaricarum III. Editio altera. 288) Patricii Senensis F. de regno et regis institutione, Parisiis 1582. 289) Papp Szilágyi I. Enchiridion Juris eccles. orient. cath. 290) Parth, Das A. B. C. des Börsenwesens. 5 köt. 291) Pauler T., Büntetjogtan, 2 köt. 292) Pehem, Jus Eccles. 2 köt. 293) Péterffy, Sacra concilia. 294) Pelleri Chr. Compendium Polit. 295) Pesti Hirlap (Kossuth Lajos) 1841—1848-ig 27 köt. 296) Pecqueur, Theorie nouvelle d'oeconomie sociale et politique. 297) Pénzügyi törvényisme (kézirat). 298) Personal-arrest u. Firma-Protokollirung. 299) Perger J. Bevezetés a diplomatikába. 300) J. Perthes, Hofkalender 1872-re. 301) J. Perthes, Almanach de Gotha 1873. 302) Pfahler, Jus Georgicum. 303) Pichler, Candidatus abbreviatus jurisprudentiae Sacrae. 2 köt. 304) Pisztory, Államismerettan. 305) Planum tabulare. 1. kiad. 306) Planum tabulare 2. kiad. 307) Plath I. Praecursor tribunalium cambio-mercantilium. 308) Podhraczký, Chronicon Budense. 309) Polg. Perrendtartás. 310) Polg. törvénykönyv. 311) Praseh, Statist. d. öest. Kaiserstaates. 312) Praseh. Stat. d. öest. Kaiserstaates 2. kiad. 313) Pray, Historia Regni H. 2. köt. 314) Prolegomena Statisticae (kézirat). 315) Pufendorf, Introductio in Historiam europaeam. 316) Pufendorf, ius naturale et gentium 2 köt. 317) Puky K. Honni törvénytár. 318) **Q**uodlibet. 319) **R**ajcsányi. Magyarország története. 320) Rámoczy V. Álladalomtan. 221) Rationes Jurisprudentiae H. 322) Rauch, Parlamentar. Taschenbuch, 4 köt. 323) Révai P. Comment. de s. R. H. corona. 324) Récsi, Az ausztr. birodalom alkotmányjogának alaprajza. 325) Récsi, Bélyegtörvény. 326) Récsi, Telekadó rendszere Magyarországon. 327) Récsi, Magyarország közjoga. 328) Reichsgesetze, Tendler-féle 23 köt. 329) Reynold, Atlas of Astronomy. 330) Ritter, Georg. stat. Lex. 331) Rosenmann, Tractatus de jure Cambiali. 332) Rosenmann, Jus publicum R. H. 333) Roscher-Kis, Nemzetgazdaságtan aaptanai. 334) Roscher-Kis, A mezőipar nemzetg. elmélete. 335) Roscher, Grundlagen der Nationalökonomie. 336) Roscher, Nationalökonomik des Ackerbaues. 337) Rossi, De la Distribution de la richesse. 338) Rothschild, Taschenbuch f. Kaufleute. 339) Rotteck & Welcker, Staats-Lexicon 12 köt. 340) Rüder, Stat. Handb. 341) **S**cheuchenstuel, Motive zu dem Berggesetze. 342) Schmitt, Archiepiscopi Strigonienses. 343) Schmitt, Stat. des oest. Kaiserstaates. 344) Schnabel, General-stat. der europ. Staaten. 345) Schnierer, Igazságszolgá-

tatás. 346) Schnierer, Telekkönyvi eljárás. 347) Schnierer, Vám-
 ügyreform. 348) Schöppner, Hausschatz der Länder und Völ-
 kerkunde. 349) Schwandtner, Scriptorum Rer. H. 350) Schuselka,
 Briefe Josefs II. 351) Schubert, Handb. d. allg. Staatskunde von
 Europa 5 köt. 352) Schuster, Criminalprozess-ordnung. 353)
 Schwarcz Gy. Államintézményeink 2 köt. 354) Schwaiger, Mono-
 graphia fisci Regii. 355) Sajtószabadság 356) Samml. d. f. Un-
 garn erl. Proclamationen 1848 - 1849. 2 köt. 357) Sermones
 (Eleje csonka). 358) Sidenblath, Schweden. 359) Skorpio, A
 választáshoz. 360) Smith A. Garve, Unters. üb. d. Natur u. die
 Ursachen des Nationalreichthums 3 köt. 361) Soziale u. polit.
 Zustaende Oesterreichs. 362) Somssich P. Magyarország és
 királyainak törvényes joga. 363) Springer Statistik des öest.
 Kaiserstaates 2 kötet. 364) Stancsics M. Hunnia függetlensége.
 365) Stuart M. Comperz, Gesammelte Werke 10 köt. 366) Stuart-
 Kállay., A szabadságról. 367) Staël, Memoires de la revolution
 franç. 2 köt. 368) Stat. Jahrbuch 1869. 369) Statistica M. Britan-
 niae (kézirat). 370) Statuta Almae Dioes. Transsylvanicae. 371) Su-
 hayda, Magyarország közbjoga. 372) Suhayda. Magyar magánjog,
 5 kiad. 373) Suhayda, M. polg. tkezési rendtartás. 374) Szalay
 L., Themis. 375) Szalay L. Statusférfiak és szónokok könyve.
 376) Sz, J. Szláv törekvések és a magyar elem 2 péld. 377)
 Századok 1867—1869. 3 köt. 378) gr. Széchenyi I. Világ. 379)
 gr. Széchenyi, Stadium. 380) gr. Széchenyi, Hitel, 381) Szeberényi,
 Polit. Szónoklattan. 382) gr. Széchenyi, Javaslat a m. közl. ügy
 rendezésről. 383) Szegedi, Tripartitum J. H. 384) Szlemenics.
 M. fenyltő törvény. 385) Szemere B, Utazás külföldön 2 k. 386)
 Szemere, Összegyűjtött munkái 6 köt. 387) Szeniczey, M. Váltó-
 eljárás. 388) Szepessy, Auszt. bir. adórendszere. 389) Tabor A.,
 Justi Meieri Collegium Argentoratense. 2 köt. 390) Régi és új bé-
 lyegtörvény. 391) Tanárky, Magyarország helyzete az európai ál-
 lamrendezésben. 392) Tausch, Bergrecht. 393) Tebeldi, Geldange-
 legenheiten Oestereichs. 394) Teleszky, Észrevételek Hoffmann
 magánjogi polg. tkv. tervezetéhez. 395) Tellkamf, Prinzipien des
 Geld u. Bankwesns 396) Temme, Criminalbibliothek 4 köt. 397)
 Magyarország t. czim- és névtára 1875. 398) Timon, Imago novae
 Hungariae. 399) Timon, Livre des Orateurs. 400) Titus, Magyar-
 orszög 1846-ban. 401) Tocqueville-Fabian, A democratia Ameriká-
 ban 3 kötet. 402) Toldy, Az egyházreformról. 403) Toldy I,
 1848. 404) Toldy I., Régi Magyarország. 405) Tört. könyvtár
 6 köt. 406) Törvényzickek 1848. éviak. 407) Udvardy, Egyház-
 jogtan 2 köt. 408) Ungarische Zustände. 409) Ungewitter, Popu-
 laere Staatswissenschaften. 410) Ungewitter, Länder- und Völker-
 kunde, 3 köt. 411) Unsere Zeit 1865—1872. 15 köt. 412) Universalis
 sanctio de delictis eorumque poenis. 413) Utasítás a cholera be-
 rontása ellen. 414) Versuch der Darstellung der Hung. Constitution.
 415) Vasárnapi ujság 1857. 416) Wagner, Diplomatarium comita-

tus Sarosiensis. 417) Wiener Weltaustellungskatalog. 418) Wehli; Wesen des Wechsels. 419) B. Wesselényi Miklós, Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében 2 péld. 420) Wenzel G. Az ausztr. ált. polg. tkv. magyarázata. 421) Werböczy, Tripartitum. 422) Vitriarius, Institutiones juris naturae et gentium ad methodum Hugonis Grotii. Norimbergae 1726. 423) Vimpfelingi Schlettstatensis Elegantiarum medulla, Argentine 1506. 424) Vigilius Laurentii ius canonicum 2 köt. 425) Virozsil Epitome iuris naturae 3 3 köt. 3 péld. 426) Virozsil, Jus Naturae privatum 3. köt. 2 péld. össz. 6 köt. 427) Vitriarius, Institutiones juris naturae et gentium Lugd. Batav. 1734. 428) Wildner J., Jászay, Anyagi váltójog. 429) Vuchetich M., Institutiones juris criminalis Hungarici. 429) gr. Zichy N. A közgazatási bizottság. 430) Zima János, Statistika elmélete.

Azonfelül beérkeztek középtanodai értesítők, jogakadémiai és egyetemi tanrendek.

A könyvtár állása az 188⁴/₅.

tanév végén . . . 7321 köt. 17.618 frt 57 kr. értékben.

Gyarapodás az 188⁵/₆.

tanévben:	a) vétel folytán	. 111	>	444	>	33	>	>
	b) ajándék folytán	109	>	192	>	40	>	>
	c) Néhai Turesányi							
	V. hagyatéka	. 657	>	307	>	31	>	>

Állás az 188⁵/₆. tanév végén 8198 köt. 18,562 frt 61 kr. értékben.

XV. Levéltári szemle.

A kar a lefolyt évben összesen 15 értekezletet tartott.

Az iktatókönyv szerint beérkezett 435 ügydarab.

Az érdekesb levéltári okmányok a következők:

Levéltári szám	Idegen s z á m	T á r g y
188 ⁴ / ₅ 340	23685. jun 30.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium meghagyja Márkus Lajos végzett joghallgatónak budai M. Terézia-féle 150 frtos öszdját a szigorlati évre.
343	jul. 11.	A budapesti kir. törvényszék özv. Cservenka Pálné végrendeletét közli, melyben nevezett urnő az itteni segélyegyletnek 800 frtot hagyományozott.

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
345	jul. 13.	Zárjelentés 188 ⁴ / ₅ -ről.
345	jul. 15.	Az 188 ⁴ / ₅ évi Almanach felterjesztetik és szétküldetik.
354	24632. jul. 16.	A nm. vallás és közoktatási m. k. miniszter ur megerősíti az 188 ⁵ / ₆ tanévre megalakitott alap- és államvizsgálati bizottságokat s megküldi dr. Tisza István kinevezési okmányát.
356	21032.	Ugyanaz tudatja, hogy a Florenzben megjelenő Revue-Internationale-t megrendelte a könyvtár számára.
372	24633.	Ugyanaz helybenhagyja az 188 ⁵ / ₆ első félévi tanrendet.
375	1202 eln.	Ugyanannak szabályrendelete a pesti m. keresk. bank s a magyar jelzálog és hitelbank, valamint a kisbirtokosok orsz. földhitelintézete zálogleveleinek óvadék-kepes papirok gyanánt elfogadhatása tárgyában.
380	20647 jul. 24.	Ugyanaz Dr. Sipos Árpád ny. r. tanárnak 337 frt 50 kr. helyettesítési díjt utalványoz.
381	aug. 31.	A bécsi cs. k. egyetem megküldi 188 ⁵ / ₆ évi tanrendjét.
385	aug. 6.	Átirat a debreczeni jogakademia igazgatóságához Kassay Sámuel ottani jogtanár elhunytá alkalmából.
386	aug. 7.	A prágai cs. k. egyetem beküldi 188 ⁵ / ₆ évi tanrendjét.
387	—	A sárospataki ref. főtanoda beküldi 188 ⁴ / ₅ évkönyvét.
388	—	Az egri érseki joglyceum szintén.
389	—	Pozsonyi k. jogakademiai tanrend.
390	30575. aug. 7.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur Dr. Hoványi Gyula egyetemi magántanárt kinevezi a büntetőjog és jogbölcészlet ny. rk. tanárává.
398	20154. aug. 3.	Ugyanannak szabályrendelete a közegészségtan előadása tárgyában.
400	aug. 16.	Gyászjelentés Lipovniczky István n.-váradi l. sz. püspök haláláról.
401	23035. aug. 10.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi-

tus Sarosiensis. 417) Wiener Weltaustellungskatalog. 418) Wehli; Wesen des Wechsels. 419) B. Wesselényi Miklós, Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében 2 péld. 420) Wenzel G. Az ausztr. ált. polg. tkv. magyarázata. 421) Werböczy, Tripartitum. 422) Vitriarius, Institutiones juris naturae et gentium ad methodum Hugonis Grotii. Norimbergae 1726. 423) Vimpfelingi Schlettstatensis Elegantiarum medulla, Argentine 1506. 424) Vigilius Laurentii ius canonicum 2 köt. 425) Virozsil Epitome iuris naturae 3 3 köt. 3 péld. 426) Virozsil, Jus Naturae privatum 3. köt. 2 péld. össz. 6 köt. 427) Vitriarius, Institutiones juris naturae et gentium Lugd. Batav. 1734. 428) Wildner J., Jászay, Anyagi váltójog. 429) Vuchetich M., Institutiones juris criminalis Hungarici. 429) gr. Zichy N. A közgazatási bizottság. 430) Zima János, Statistika elmélete.

Azonfelül beérkeztek középtanodai értesítők, jogakadémiai és egyetemi tanrendek.

A könyvtár állása az 188⁴/₅.

tanév végén . . . 7321 köt. 17.618 frt 57 kr. értékben.

Gyarapodás az 188⁵/₆.

tanévben: a) vétel folytán .	111	>	444	>	33	>	>
b) ajándék folytán	109	>	192	>	40	>	>
c) Néhai Turesányi V. hagyatéka .	657	>	307	>	31	>	>

Állás az 188⁵/₆. tanév végén 8198 köt. 18,562 frt 61 kr. értékben.

XV. Levéltári szemle.

A kar a lefolyt évben összesen 15 értekezletet tartott.

Az iktatókönyv szerint beérkezett 435 ügydarab.

Az érdekesb levéltári okmányok a következők:

Levéltári szám	Idegen s z á m	T á r g y
188 ⁴ / ₅ 340	23685. jun 30.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium meghagyja Márkus Lajos végzett joghallgatónak budai M. Terézia-féle 150 frtos öszdíját a szigorlati évre.
343	jul. 11.	A budapesti kir. törvényszék özv. Cservenka Pálné végrendeletét közli, melyben nevezett urnő az itteni segélyegyletnek 800 frtot hagyományozott.

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
345	jul. 13.	Zárjelentés 188 ⁴ / ₅ -ről.
345	jul. 15.	Az 188 ⁴ / ₅ évi Almanach felterjesztetik és szétküldetik.
354	24632. jul. 16.	A nm. vallás és közoktatási m. k. miniszter ur megerősíti az 188 ⁵ / ₆ tanévre megalakitott alap- és államvizsgálati bizottságokat s megküldi dr. Tisza István kinevezési okmányát.
356	21032.	Ugyanaz tudatja, hogy a Florenczben megjelenő Revue-Internationale-t megrendelte a könyvtár számára.
372	24633.	Ugyanaz helybenhagyja az 188 ⁵ / ₆ első félévi tanrendet.
375	1202 eln.	Ugyanannak szabályrendelete a pesti m. keresk. bank s a magyar jelzálog és hitelbank, valamint a kisbirtokosok orsz. földhitelintézete zálogleveleinek óvadék-kepes papirok gyanánt elfogadhatása tárgyában.
380	20647 jul. 24.	Ugyanaz Dr. Sipos Árpád ny. r. tanárnak 337 frt 50 kr. helyettesítési díjt utalványoz.
381	aug. 31.	A bécsi cs. k. egyetem megküldi 188 ⁵ / ₆ évi tanrendjét.
385	aug. 6.	Átirat a debreczeni jogakademia igazgatóságához Kassay Sámuel ottani jogtanár elhunytá alkalmából.
386	aug. 7.	A prágai cs. k. egyetem beküldi 188 ⁵ / ₆ évi tanrendjét.
387	—	A sárospataki ref. főtanoda beküldi 188 ⁴ / ₅ évkönyvét.
388	—	Az egri érseki joglyceum szintén.
389	—	Pozsonyi k. jogakademiai tanrend.
390	30575. aug. 7.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur Dr. Hoványi Gyula egyetemi magántanárt kinevezi a büntetőjog és jogbölcészlet ny. rk. tanárává.
398	20154. aug. 3.	Ugyanannak szabályrendelete a közegészségtan előadása tárgyában.
400	aug. 16.	Gyászjelentés Lipovniczky István n.-váradi l. sz. püspök haláláról.
401	23035. aug. 10.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi-

Levél-tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
		<p>niszter ur Dr. Kudelka József ny. r. tanárt érdemeinek teljes elismerése mellett állandó nyugalomba helyezi.</p>
402	—	Részvétirat a nagyváradai l. sz. káptalanhoz a püspök halála alkalmából.
404	1379.	A nváradai l. sz. káptalan mint egyházmegyei hatóság meghívja az igazgatóságot s a tanári kart az ő felsége legmagasabb születésnapja alkalmából a székesegyházban tartandó Te Deum-ra.
407	131. aug. 21.	A debreczeni jogakadémia igazgatóságának válasza a 385. sz. a. kelt itteni átiratra.
412	aug. 22.	Az 188 ⁵ / ₆ évi tanrend felterjesztetik és szétküldetik.
417	aug. 31.	Az 188 ⁴ / ₅ évi tandijszámadás kivonata felterjesztetik.
419	aug. 26.	Egri tanrend.
421	aug. 28.	Lembergi tanrend.
422	—	Pécsi tanrend.
425	24408 aug. 21	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur rendelete, hogy Dr. Sipos Árpád ny. r. tanár az 188 ⁵ / ₆ tanévben is Dr. Zsögöd Benő tanszékét helyettesítse.
429	aug. 31.	Feltérjesztés Dr. Hoványi Gyula ny. rk. tanárnak a II. alap- és a jogtudományi államvizsgálati bizottságokba vizsgáló tagul kinevezése iránt.
430	—	Az 188 ⁴ / ₅ évi könyvtári számadás felterjesztetik.
432	—	Az igazgató kezelése alatt álló alapokról szóló 188 ⁴ / ₅ évi számadás felterjesztetik.
433	—	Az 188 ⁴ / ₅ évi irodai átalány-számadás felterjesztetik.
434	—	Az 188 ⁴ / ₅ évi ügyviteli átalányról vezetett számadás felterjesztetik.
188 ⁵ / ₆ 5	32819. aug. 31.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium Dr. br. Roszner Ervin ny. r. tanárnak fél évi szabadságidőt engedélyez és helybenhagyja, hogy távolléte idejére az egyházi jogot Dr. Bozóky

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
		Alajos igazgató, a magyar alkotmány és jogtörténetet Dr. Molnár Imre ny. r. tanár adja elő.
11	sept. 9.	Eperjesi tanrend.
12	—	Csernoviczi tanrend.
14	—	Kecskeméti tanrend.
22	1379. eln.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium rendelete a m. tisztí czimtár ügyében.
23	1511. eln.	Ugyanaz a Hof- és Staats-Handbuch és a magyar tisztí czimtár számára az itteni jogakademia adatait kéri.
26	19074 sept. 10.	Ugyanannak szabályrendelete az ösztöndíjas joghallgatók rovatos értesítvényének a nm. m. k. pénzügyminiszteriumhoz leendő felterjesztése tárgyában.
38	33881.	Ugyanaz Dr. Hoványi Gyula ny. rk. tanárt a II. alap- s a jogtudományi államvizsgálati bizottságokba vizsgáló tagul kinevezi.
40	sept. 14.	Győri tanrend.
41	33765. sept. 2.	A nm. vallás és közoktatási m. k. miniszterium Dr. Hoványi Gyula illetményeit szept. 1-től fogva utalványozza.
42	sept. 18.	Sárospataki tanrend.
45	32818. sept. 14.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium Dr. Molnár Imre ny. r. tanár részére nov. 1-től kezdve a második ötödévi fizetési pótlékot utalványozza.
57	sept. 30.	A beiktatott joghallgatók száma felterjesztetik.
61	1564 sept. 30.	A n.-váradí l. sz. káptalani helynök meghívja az igazgatóságot és a tanári kart a f. évi okt. 4-én Ó cs. és apost. kir. Felsőge legmagasabb névnapja alkalmából a székesegyházban tartandó Te Deum-ra.
62	24086. sept. 28.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium szabályrendelete az abszolutoriumok kiállítása tárgyában.

Levél-tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
63 66	okt. 1. okt. 3.	Debreczeni tanrend. Az akademiáról készült s az országos kiállításon volt nagy fényképgyűjtemény a vallás és közoktatási m. kir. ministeriumnak ajánltatik fel, mely azt köszönettel elfogadta s a ministeriumban elhelyezte.
69	37844. okt. 9.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium Dr. Hoványi Ferencz magántanárnak 2 heti szabadságidőt engedélyez.
73	24234 sept. 25.	Ugyanaz Korn Lajos pedellusnak az államvizsgálati bizottságok körül teljesített szolgálatokért 30 frt jutalmat engedélyez.
75	okt. 16.	Üdvözlőirat Dr. Kudelka József nyugalmazott tanárhoz. (Lsd a 22. lapon).
76	okt. 17.	A nm. belügyministeriumtól a közegészség állapotáról az országgyűlés elé terjesztett jelentés egy példányának a könyvtár számára leendő megküldése kéretik. Megküldetett.
83	okt. 24.	A nm. vallás és közoktatási minister ur kézbesítés végett megküldi a Dr. Kudelka József nyug. tanárnak adományozott érdemjelt.
84 86	— 35855. okt. 13.	Dr. Kudelka József válasza (L. a 22. lapon). A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium Dr. br. Roszner Ervin ny. r. tanár részére 1886. évi jan. 1-től az első ötödéves fizetési pótlékot útalványozza.
95	nov. 6.	Üdvözlő felirat nm. Tisza Kálmán minis-terelnök urhoz. (Lsd a 22. lapon).
99	273. nov. 9.	A pozsonyi k. jogakademia igazgatója 10 példányt küld az ottani akademia 100 éves fenállása alkalmából készült emlékkönyvből a tanári kar tagjai között leendő kiosztás végett. — Köszönettel fogadtatott.
101	278. nov. 9.	Ugyanaz tudatja, hogy Kmeti János ottani I. éves joghallgató kizáratott.
106	1863. eln.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi-

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
116	23400.	nisterium rendelete a védköteles tanároknak a behívás alóli esetleges felmentése tárgyában.
123	27036. decz. 2. 1884.	Ugyanannak szabályrendelete, melynek értelmében vizsgaengedélyesek az alapvizgákért 25 frt 20 kr., az államvizgálatokért 40 frt vizsgálati díjat kötelesek fizetni.
126	9022.	Ugyanaz a Fogarassy-féle ösztöndijalapról készített alapítólevelet jóváhagyja. (Lsd a 38. lapon).
131	46923.	Ugyanannak számvevősége az 1884 ¹ / ₅ tandíjszámadást helyesnek találja.
138	48902. decz 15.	Ugyanannak szabályrendelete a hazai faipar pártolása tárgyában.
140	47281.	Ugyanaz a Fogarassy-féle ösztöndijalapról készített alapítólevelet jóváhagyja. (Lsd a 38. lapon).
157	3260.	Ugyanannak számvevősége az 1884 ¹ / ₅ tandíjszámadást helyesnek találja.
159	jan. 10.	Ugyanannak szabályrendelete a hazai faipar pártolása tárgyában.
160	50695. jan. 6. 1885.	Ugyanaz a diszteremnek népszerű tudományos fölolvasásokra való átengedését további intézkedésig jóváhagyja.
165	1495. jan. 13.	Ugyanaz a Művészi Ipar cz. szaklapra való előfizetést rendeli el.
167	51144. jan. 6. 1885.	A kalocsai érsek megküldi a katolikus iskolaügy Magyarországon cz. munka III. kötetét a könyvtár számára.
181	jan 29.	A II. félévi tanrend megerősítés végett felterjesztetik.
182	47900. decz. 30.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium Dr. Sipos Árpád ny. r. tanárnak sept — deczemberre 200 frt helyettesítési díjt utalványoz.
185	febr. 1.	Ugyanaz a II. félévi tanrendet helybenhagyja.
189	febr. 3.	Ugyanaz a magántanároknak az első félévi jutalomdíjat utalványozza.
193	febr. 5.	Pécsi tanrend.
200	febr. 6.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium tudatja, hogy Kemechey Jenő egri jhallgatót az ottani joglyceumból mindenkorra kizárta.

Levél-tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
202	febr. 2.	A kolozsvári egyetem tudatja Ladányi Gedeon ottani tanár halálát.
207	12702. jan. 29. 1885.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium számvevősége az 1884/5 könyvtári számadást helyesnek találja.
211	febr. 12.	Győri tanrend.
215	febr. 17.	A biharmegyei orvos-gyógyszerész és természet tudományi egyesület kérvénye egy helyiségnek szakülései tarthatására s könyvtára elhelyezésére leendő díjtalan átengedésére.
224	138. eln.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium Petrovszky József közigazgatási munkáját ajánlja. Megszereztetett.
225	7333. febr. 20.	Ugyanaz a biharmegyei orvos-gyógyszerész és természet tudományi egyesület kérését azon fentartással, hogy se a tanári karnak alkalmatlanságot, se az intézetnek költséget nem okoz, teljesíti.
230	mart. 3.	Kassai tanrend.
231	mart. 3.	Átirat a közalapítványi kir. ügyigazgatósághoz özv. Cservenka Pálné hagyománya (343. sz.) tárgyában.
234	4992. febr. 26.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. ministerium Seh József, II. évi jhallgatónak egy 150 frtos Koháry-féle ösztöndíjt adományoz.
237	1276. mart. 12.	A közalapítványi kir. ügyigazgatóság tudatja, hogy özv. Cservenka Pálné hagyománya vagyonhiány miatt behajthatatlan.
240	85. eln.	A nm. vallás és közoktatási m. k. ministerium szabályrendelete a temesbéga-völgyi vízszabályozási társulat 100—1000—5000 frtos kötvényeinek óvadékképes papirokkénti elfogadhatása tárgyában.
244	48800. mart. 18. 1885.	Ugyanannak szabályrendelete az engedélyesek államvizsgadíját 60 frtban megállapító 1884. évi 21716. sz. a. kelt szabályrendeletnek hatályon kívül helyezése tárgyában.
246	—	Sárospataki tanrend.

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
247	46299 mart. 1885. 19.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisterium szabályrendelete, melynek ér- telmében azon joghallgatók nevei, kik a vizsgálatokat kitüntetéssel teszik le, a Budapesti közlönyben és a közokta- tás állapotáról szóló jelentésben leendő közzététel végett évenként felterjesz- tendők.
248	mart. 27.	Csernoviczai tanrend.
249	5525. mart. 25.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. minis- terium véleményét kér a colloquiumi kény- szer tárgyában. Ajánlatott a nagyvá- radi k. jogakademia eddigi gyakorlata, hogy minden joghallgató minden félév- ben minden főcollegiumból legalább egy- szer legyen köteles colloquálni, külö- mben lezkekönyve alá nem írható, de a speciálcollegiumokból való colloquium a joghallgatók tetszésére bízandó.
251	334. eln.	Ugyanaz megküldi a Quellen z. Gesch. d. St. Kronstadt című munkának I. köte- tét a könyvtár számára.
254	mart. 31.	A biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egylet a helyiség díjtalan átengedéséért köszönetet mond.
255	mart. 31.	Átirat az Erdélyi M. közművelődési Egy- lethez, melynek a jogakademiai ifjuság 100 frtos alapítványa megküldetik.
267	14378 ápril 5.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisterium szabályrendelete, mely szerint a mindkét államvizsgálatra jelentkező joghallgatók a közigazgatási jogból csak az első ízben tett államvizsgálat alkal- mával kikérdezendők.
272	14019 ápril 16.	Ugyanannak rendelete, mely szerint az 188 ⁶ / ₇ -ben is a bölcsészettudomány két fél- éven át hetenkinti 2 órában leendő elő- adását megengedi.
274	ápril 24.	Bécsi cs. k. egyetemi tanrend.
275	—	Prágai egyetemi tanrend.
277	15682.	A nm. vallás és közokt. m. k. ministe- rium rendelete az 188 ⁵ / ₆ . évi statisti- kai adatoknak f. é. jul. végéig leendő

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
279	433. ápril 21.	felterjesztése tárgyában annak kitüntetésével is, hány 3-ad és hány 4-ed-éves joghallgató frequentálta az akademiát.
280	máj. 2.	Ugyanannak számvevősege az igazgató kezelése alatt álló alapítványokról 188 ⁴ / ₅ . évre vezetett számadást helyesnek találja.
282	—	Részvétirat Dr. Pauler Gyula országos levéltárnok urhoz nm. Dr. Pauler Tivadar m. k. igazságügyi minster elhunytá alkalmából. (Lsd a 25. lapon.)
289	16671. ápril 15.	Lembergi egyetemi tanrend. A nm. vallás és közokt. m. kir. minister ur tudósít, hogy a nagybányai főgymnasiumnak 188 ⁵ / ₆ -ra is nyilvánossági jogot adott.
292	2. máj. 1.	A központi bizottság elnökének átíratá a választásra jogosult tanárok névjegyzékének átküldése tárgyában. Megtörtént.
297	799. eln.	A nm. vallás és közokt. m. kir. minister ur beszerzésre ajánlja az 1881—1885. évi országos törvényekhez készült betűsorozatos tárgymutatót. Beszereztetett.
305	máj. 26.	Felterjesztés a magántanárok második félévi jutalomdíjának utalványozása iránt.
308	18272. máj. 12.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. minster ur Dr. Bozóky Alajos igazgató részére f. évi okt. 1-től a harmadik ötödévi fizetési pótléket utalványozza.
309	jun. 2.	Felterjesztés Dr. Sipos Árpád II. félévi helyettesítési díjának utalványozása iránt.
310	—	Ngos Dr. Pauler Gyula orsz. levéltárnok urnak válasza a 280. sz. a. részvétíratra. (Lsd a 25. lapon.)
315	1409. máj. 31.	A nm. vallás és közoktatási m. k. min. számvevősege az 188 ⁴ / ₅ . évi irodai átalányról vezetett számadást helyesnek találja.
316	1410. jun. 3.	Ugyanaz, az 188 ⁴ / ₅ . évi ügyviteli és hetes tartási átalányról vezetett számadást helyesnek találja.
320	1003. eln.	A nm. vallás és közoktatási m. k. minsterium megküldi a bécsi cs. k. t. aka-

Levél- tári szám	Idegen s z á m	T á r g y
321	21152. máj. 30.	demia kiadványait a könyvtár szá- mára. Ugyanaz meghagyja Böhm Jenő végzett joghallgatót Alapy-féle ösztöndija élvez- zetében a jogszigorlati évre is.
324	jun. 11.	A kolozsvári m. k. t. egyetem beküldi 188 ⁶ ₇ . évi tanrendjét.
327	21151. jun. 1.	A nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisterium a magántanárok II. félévi ju- talomdíját utalványozza
329	jun. 16.	A m. orvosok és természetvizsgálók vándor- gyűlése meghívja az igazgatóságot s a tanári kart az idei nagygyűlésre.
336	jun. 25.	A kitüntetéssel vizsgázott joghallgatók ne- vei (Isd jelen Almanach 33. lapját) föl- terjesztetnek
337	jun. 25.	Az 188 ⁵ ₆ . tanév tanulóinak létszámáról, valamint a letett alap- és államvizsgá- latok eredményéről készített kimutatá- sok a nagym. vallás és közoktatási m. k. ministeriumhoz és az orsz. stat. hi- vatalhoz fölterjesztetnek.
338	jun. 25.	Az ösztöndijas joghallgatók rovatos érte- sitvénye az 188 ⁵ ₆ . tanév II. feléről a nm. vallás és közoktatási m. kir. mi- nisteriumhoz, s részben a nm. m. k. pénzügyministeriumhoz is fölterjesztetik.
339	21175. jun. 5.	A nm. min. tudósít, hogy Dr. Zsögöd Benő ny. r. tanár az 188 ⁶ ₇ . tanévre is a ko- lozsvári m. k. t. egyetemen hagyatván, itteni helyettesítéséről gondoskodni kell. Ismét Dr. Sipos Á. ny. r. tanár bizatik meg a helyettesítéssel.
340	jun. 26.	Az 188 ⁶ ₇ . tanévre megalakított alap- és államvizsgáló bizottságok névsora meg- erősítés végett felterjesztetik.
341	jun. 30.	Az 188 ⁶ ₇ . tanév I. felére megállapított tanrend megerősítés végett felterjesztetik.

Figyelmeztetés

A beíratások és beíratások az 1886. tanévre f. évi szeptember 1—11-ig bezárólag eszközöltetnek, még pedig az igazgatónál 1—8-ig, az egyes tanárok külön névjegyzékébe legkésőbb szept. 11-ig bezárólag, ezen napon túl a fölvetel csak külön engedély alapján történhetik. A tandíj előzetesen lefizetendő, vagy amennyiben a joghallgatók a felmentetésre igényt tarthatni vélnek, az ez iránti folyamodványok, a tanári karhoz czimezve, mindjárt a beíratáskor az igazgatónál benyújtandók.

A pót- és ismétlővizsgálatok a két alapvizsgálatokra nézve f. é. szept. 9-től 13-ig tartatnak.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 14-ére tüzetik ki, a nyilvános előadások szept. 15-én kezdetnek meg.

Kelt Nagyváradon, 1836. júl. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az igazgatóság.

Értelemzavaró sajtóhibák

A 12. l. felülről 12. sorban »értéktelen« helyett »érdektelen«.

A 14. l. alulról 4. sorban »megalakulása« helyett »megalakuvása« olvasandó.

A 32. lapon, Dr. Nagy Ernő ny. r. t. heti óráinak száma az I. félévben is 10 volt, nem pedig 9.

A 32. lapon legalul a 3. rovatban »Közegészségtan« h. »Államszámviteltan« olvasandó.

A 32. lapon Dr. Hoványi Gyula t. neve mellett a második rovatban ny. r. helyett ny. rk. olvasandó.

*

